

Kwartalnik Samorządowy

RADZIEJOWIANIN

Bezpłatny

WIOSNA 2015

ISSN 1732-4440

fot. Paweł Śrubas

Panie z Kola Gospodyń Wiejskich z Biskupic

Panie z Kola Gospodyń Miejskich z Radziejowa

W niedzielę, 15 marca w Radziejowskim Domu Kultury odbył się już po raz drugi Jarmark Wielkanocy. Wystawcy z rękodziełem, dekoracjami i smakołykami z wielkanocnego stołu już od rana czekali na mieszkańców Radziejowa i okolic. Było kolorowo, gwarno i smacznie. Prócz tego na Jarmarku miało miejsce podsumowanie „Radziejowskiego Konkursu na Najładniejszą Palmę i Pisanek Wielkanocną”. Spośród zgłoszonych 93 pisanek i 15 palm jury wyróżniło uczestników w trzech kategoriach wiekowych. Tytuł najładniejszej pisanki w kategorii SP kl. I-III przypadł Marcjannie Kaczmarek (SP Płowce) i Amelii Kapeli (SP Dęboleka). W kategorii SP kl. IV-VI wyróżniono: Marię Lizik (SP Radziejów), Martynę Wojciechowską (SP Płowce), Mikołaja Wawrzyniaka (SP Radziejów), Pawła Górskiego (SP Dęboleka), a w kategorii gimnazjum: Katarzynę Konieczną (PG Skibin), Marcelinę Jończak (PG Skibin), Michała Pawłowskiego (PG Osiecin). Najładniejsze palmy należały do Marty Tomczak (SP Radziejów) i Alana Zalesiaka (SP Radziejów) – w kategorii SP kl. IV-VI, a w kategorii gimnazjum wyróżniona została Wiktoria Płoszaj (PG Skibin).

Tekst i foto: RDK

Prezentacja palm i pisanek- Radziejowski Konkurs na Najładniejszą Palmę i Pisanek Wielkanocną

**Zdrowych, Pogodnych Świąt Wielkanocnych,
Przepelnionych wiarą, nadzieją i miłością.
Radosnego, wiosennego nastroju,
serdecznych spotkań
w gronie rodziny i wśród przyjaciół
oraz wesołego „Alleluja”**

życzą

Przewodniczący Rady Miasta

Marek Pawlak

Burmistrz Radziejowa

Sławomir Bykowski

Szybki Konkurs

Wymień 3 tytuły tomików wierszy Franciszka Becińskiego

**Dla pierwszych dziesięciu osób czekają nagrody: gadżety ufundowane przed redakcją
Na prawidłowe odpowiedzi czekamy 1 kwietnia 2015 r. od godz. 9⁰⁰**

nasz mail: radziejowianin@umradziejow.pl

„RADZIEJOWIANIN” - Kwartalnik
Redaktor naczelny – PAWEŁ ŚRUBAS
Redakcja w składzie – T. Gadzinowska, M. Maciejewski, D. Wielgosz, A. Wojciechowska, N. Wielgosz,
Wydawca – Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. F. Becińskiego, ul Objezdna 33
Adres Redakcji – Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. F. Becińskiego, ul Objezdna 33,
www.bibliotekaradziejow.cdx.pl, tel. 54 285 32 80
e – mail : radziejowianin@umradziejow.pl

Pismo zrzeszone w Stowarzyszeniu Polskich Mediów oraz w Stowarzyszeniu Prasy Lokalnej

REDAKCJA ZASTRZEGA SOBIE PRAWO DO SKRÓTÓW NADESŁANYCH TEKSTÓW
PRAWA AUTORSKIE ZASTRZEŻONE

„Każdy znajdzie tu coś, co mu się nie spodoba. Każdemu jego małe oburzenie.”

(Józef Hen - pisarz, publicysta)

Plany inwestycyjne na rok 2015

Budowa drogi gminnej - ulica Prusa

W bieżącym roku Miasto planuje budowę drogi na ulicy Prusa. Zamianem jest wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej z pełną konstrukcją na końcowym odcinku tej ulicy, gdzie nawierzchnia jest jeszcze gruntowa. Obecnie prowadzone są prace związane z przygotowaniem dokumentacji projektowej dla tego zadania.

Trwają prace przy budowie sali gimnastycznej przy Miejskim Zespole Szkół

Do tej pory poza widocznym już budynkiem w stanie surowym wykonano instalacje elektryczne, instalację odgromową, podejścia kanalizacyjne w sanitariatach, rozprowadzono instalację wody użytkowej i przeciwpożarowej. Dobiegają końca prace związane z wykonaniem instalacji centralnego ogrzewania i wentylacyjnej. Wkrótce zostanie także zamontowany nowy piec do ogrzewania obiektu sali i zaplecza socjalnego.

Budowa parkingów

Pod koniec lutego br. rozstrzygnięto dwa przetargi na budowę parkingów w mieście. Pierwszy z nich dotyczył zadania „Zagospodarowanie terenów wokół budynków mieszkalnych przy ulicy 1-go Maja w Radziejowie”. W ramach tego zadania pomiędzy blokami o numerach 17-19 i 21-23 zostaną utworzone miejsca postojowe dla samochodów osobowych, zostanie utwardzony teren pomiędzy blokami oraz przed blokiem 21-23. Wykonawcą robót budowlanych będzie firma z Inowrocławia.

Koszt inwestycji to 88 tys. zł.

Drugi przetarg dotyczy budowy parkingu przy ulicy Szkolnej - naprzeciwko Miejskiego Zespołu Szkół. Roboty budowlane będą obejmowały wybudowanie zatoki na 16 miejsc postojowych dla samochodów osobowych i budowę chodnika. Koszt robót budowlanych wyniesie 61 tys. złotych.

Wykonawcą robót budowlanych będzie Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe SZEWBUD.

Kolejny etap budowy kanalizacji w mieście

Od kilku lat w mieście budowana jest kanalizacja sanitarna, jednak wciąż są części miasta, w których jej nie ma, a odprowadzenie ścieków z prywatnych posesji ma charakter nielegalnego podłączenia do kanalizacji deszczowej. Skutków takiej sytuacji doświadczył pewnie każdy z mieszkańców, który idąc w centrum miasta w ciepłe dni obok kraterów deszczowych, poczuł fetor unoszący się z kratki. W ubiegłym roku został opracowany projekt budowlany kanalizacji sanitarnej na ulicach Szkolna, Kruszwicka, Kościuszki, Zaulek, Kilińskiego, Krótka, Niska, Rynek, Rzemieślnicza, Zachodnia, Stroma, Objezdna, Parkowa, Toruńska, Dolna, Szewska, Zakątna, Franciszkańska, Ojca Świętego Jana Pawła II, Przesmyk, Zamkowa, Wąska, Puławskiego, Wyzwolenia, Działkowa. Wraz z budową kanalizacji wybudowany zostanie odcinek sieci wodociągowej na ulicach Kościuszki, Rynek i Toruńska. Osoby zainteresowane projektem budowlanym mogą zapoznać się z nim w pok. 111 Urzędu Miasta. Termin rozpoczęcia prac jest uzależniony

od przyznania dofinansowania ze środków unijnych.

Po wybudowaniu kanalizacji na ww. ulicach zostanie odtworzona nawierzchnia na całej szerokości jezdni. W związku z tym zwracamy się z prośbą do wszystkich mieszkańców wymienionych ulic, którzy są zainteresowani podłączeniem do sieci gazowej, aby składali wnioski do Polskiej Spółki Gazownictwa o przyłączenie do sieci gazowej i zawarli umowę na wykonanie przyłącza gazowego. Wnioski można składać także za pośrednictwem Urzędu Miasta Radziejów.

Prosimy o poważne podejście do sprawy, ponieważ po wybudowaniu kanalizacji i ułożeniu nowej nawierzchni podłączenie do sieci gazowej będzie niemożliwe.

Wzory wniosków oraz pomoc w ich wypełnieniu można uzyskać w pok. 113 Urzędu Miasta Radziejów.

Co dalej w sprawie dworca autobusowego?

Mija kolejny miesiąc funkcjonowania sklepów Mila i Rossman w nowej galerii (po dawnym dworcu PKS). Postępują prace wykończeniowe na pomieszczenie apteki, a część zarezerwowana na pomieszczenia dworcowe (poczekalnia, zawiadowca, toalety)- 95,4 m² - powierzchni nadal jest w stanie surowym.

Z uzyskanych przez nas informacji wiadomo, że Kujawsko Pomorski Transport Samochodowy S.A. (właściciel – samorząd Woj. Kuj-Pom) wynajmuje wspomniane 95,4m² od właściciela budynku za kwotę 1.335,60 zł netto miesięcznie plus media (woda, C.O., energia elektryczna). Wykończenie i przygotowanie w/w pomieszczeń należy do KPTS S.A., który to z przyczyn braku środków nie jest w stanie tego wykonać (szacunkowy koszt to ok. 100 tys. zł)

Kujawsko - Pomorski Transport Samochodowy S.A. jest tylko właścicielem działki (od strony ul. Komunalnej) – placu pod stanowiska odjazdowe autobusów (943m²). KPTS S.A. jest spółką samorządu województwa i Pan Marszałek wie o całej sprawie, ale nie z tego nie wynika. Stojąc na stanowisku, że miasto powinno przynajmniej próbować zmienić tę sytuację, zaproponowaliśmy KPTS S.A. nieodpłatne przejęcie w/w placu przez Miasto, tylko i wyłącznie na cel stanowisk odjazdowych autobusów. Ponieważ tylko będąc właścicielem, moglibyśmy cokolwiek zrobić na tej nieruchomości. Niestety ze strony KPTS S.A. nie ma zgody na nieodpłatne przejęcie tej nieruchomości przez Miasto.

Sławomir Bykowski

O bezpieczeństwie z najmłodszymi

W pierwszych dniach marca br. Straż Miejska z Radziejowa odwiedziła Przedszkole przy ul. Polnej 1. Najlepszym środkiem unikania niebezpiecznych sytuacji jest prewencja, a w przypadku najmłodszych, edukacja. Komendant SM Paweł Betliński przy asyście Strażnika Sebastiana Świątkowskiego w formie spotkania z przedszkolakami starał się przekazać istotne informacje z zakresu poruszania się w ruchu drogowym, obowiązku jazdy dzieci z fotelikach, zasad przejścia przez jezdnię oraz informowali o numerach alarmowych. Strażnicy położyli szcze-

gólny nacisk na obowiązek jaki został nałożony na pieszych, a mianowicie używania po zmroku poza terenem zabudowanym elementów odblaskowych. Na koniec spotkania Strażacy każdemu z obecnych podarowali opaski odblaskowe.

Obecny na spotkaniu jeden z pracowników Urzędu Miasta w ramach utrwalenia informacji z zakresu bezpieczeństwa, zorganizował konkurs z nagrodami. Wszystkie przedszkolaki, które odpowiedziały na zadane pytania otrzymały gadżety promocyjne (kubki, puzzle, poduszki itp.).

Z emerytami i rencistami w Dniu Kobiet

10 marca br. w Sali Konferencyjnej Urzędu Miasta Radziejów już po raz kolejny spotkali się członkowie zrzeszeni w radziejowskim oddziale koła emerytów i rencistów. A była ku temu okazja, bowiem jej męska część zorganizowała dla swych pań mały poczęstunek wraz z symboliczną lampką szampana. Na spotkaniu oprócz głównych solenizantów- kobiet- przybyli także przedstawiciele trzech samorządów: Miasta Radziejów – Burmistrz Sławomir Bykowski, Gminy Radziejów – z-ca Wójta Dionizy Wojciechowski oraz Wicestarosta Radziejowski Sławomir Staniszewski.

Było to już kolejne spotkanie prężnie działającego Radziejowskiego Koła Emerytów i Rencistów, które oprócz podobnych spotkań organizuje także inne imprezy integracyjne, jak np.: wycieczki turystyczne. Najbliższy wyjazd już w maju br.

RADZIEJÓW na starej fotografii ...

Tzw „Zdrojek” - widok na ul. 1-go Maja, rok 1953, ze zbiorów prywatnych Krystyny Mróz

Przedzskole u Franciszkanów, na zdjęciu ówczona dyrektor przedszkola p. Helena Karpińska oraz p. Wachowska - wychowawczyni, ze zbiorów prywatnych Anny Kopaczewskiej.

Mieszkaniec Radziejowa - Jan Jażdżewski z towarzyszem broni. Zdjęcie wykonane w okresie I Wojny Światowej, ze zbiorów prywatnych Marii Pietrzak

Mieszkanka Radziejowa, p. Szynkowska wraz z dziećmi. Zdjęcie wykonane na ul. Kruszwickiej - obecnie skwer miejski (schody), rok 1955, ze zbiorów prywatnych Krystyny Mróz

"Historia po sąsiedzku"

21 stycznia 2015r. w Radziejskim Domu Kultury odbyła się kolejna odsłona cyklicznych wykładów "Historia po sąsiedzku". Tym razem prelekcję pt. "Poszli nasi w bój bez broni - powstanie styczniowe na pograniczu kujawsko-wielkopolskim" połączoną z wystawą pamiątek, zrekonstruowanych mundurów, oporządzeniem i bronią oraz publikacjami o tematyce powstania styczniowego wygłosił mgr Leszek Kalicki. Z tej ciekawej okazji poznania lokalnej historii skorzystali nie tylko mieszkańcy Radziejowa, ale także okoliczne szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły średnie.

FERIE ZIMOWE

Mimo braku śniegu najmłodszy mieszkańcy Radziejowa wcale się nie nudzili. Radziejski Dom Kultury przygotował dla nich ofertę zajęć, turniejów i konkursów. Na zajęciach plastycznych dzieci mogły doskonalić swoje umiejętności manualne i wykonywać kolorowe kwiaty z bibuły, zwierzątka z papieru, lepić ozdoby wielkanocne z masy solnej, czy wyplatać je z wikliny. Sportowe emocje rozbudzały turnieje tenisa stołowego i łuczniczy, a dzięki zajęciom historycznym dzieci w ciekawy sposób poznawały historię radziejskich pomników.

Koło Gospodyń ... Miejskich

W Radziejowie mamy Koło Gospodyń ... Miejskich. Swoją siedzibę KGM ma w RDK, gdzie panie będą mogły się spotykać. Na dużą pomoc panie mogą liczyć ze strony RDK w postaci miejsca na spotkania, obrusów, naczyń i pomocy organizacyjnej, którą deklaruje także pani Urszula Rosół. Wszystkie panie, które chcą aktywnie spędzić swój wolny czas, choćby spotkać się, porozmawiać, a przy tym coś dobrego przygotować i zaprezentować, będą mile widziane w KGM. Zgłoszenia przyjmują pani Krystyna Dąbrowska i pracownicy RDK.

Grupa inicjatywna KGM. (od lewej) Krystyna Staszak, Krystyna Dąbrowska - koordynatorka Koła, Urszula Rosół - przewodnicząca Powiatowej Rady Kół Gospodyń, Anna Lewandowska, Iwona Staniszevska i niewidoczna na zdjęciu Agnieszka Olszewska.

Bezpłatna pomoc prawna i psychologiczna w Radziejskim Domu Kultury

Stowarzyszenie "AZYL" na rzecz Pomocy Kobietom i Dzieciom Ofiarom Przemocy, działające pod nadzorem Ministerstwa Sprawiedliwości zaprasza do skorzystania z bezpłatnych porad prawnych i bezpłatnego wsparcia psychologicznego. Bezpłatne poradnictwo prowadzone będzie w Radziejskim Domu Kultury od stycznia do grudnia 2015r. Pracownicy Stowarzyszenia "AZYL" zainteresowane osoby zapraszają do siedziby RDK na porady prawne w każdą I i III środę miesiąca w godz. 14:00 - 18:00, zaś na konsultacje psychologiczne w każdą I środę miesiąca w godz. 15:00 - 19:00.

Radca prawny - Przemysław Podlewski i psycholog - Anna Wawrzyńska podczas dyżuru w RDK

Zdjęcia i tekst: zespół RDK

WOŚP

Działo się 11 stycznia w RDK. W tym roku zbieraliśmy pieniądze na chore dzieci i opiekę dla osób starszych. Po raz kolejny mieszkańcy powiatu nie zawiedli! Dzięki ich chojności i ofiarności wolontariuszy udało się zebrać kwotę 30.543,42 zł. Zbiórce pieniędzy towarzyszyły liczne imprezy kulturalne. Dziękujemy wszystkim, którzy włączyli się w zbiórkę pieniędzy - tym, którzy podarowali fanaty na aukcję i tym, którzy brali udział w samej licytacji. Dziękujemy także wolontariuszom, którzy mimo niesprzyjającej pogody kwestowali na ulicach naszych miejscowości już od wczesnych godzin porannych.

Zdjęcia i tekst: zespół RDK

28 stycznia br. w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej im. Franciszka Becińskiego w Radziejowie odbyła się prelekcja i pokaz multimedialny pt. „...NIE PRZERYWAJ CIE MEGO ŚPIEWU - Franciszek Beciński - życie i twórczość Patrona Biblioteki”. Prelekcję dla uczniów LO w Radziejowie wygłosiła Danuta Wielgosz. W oddziale dla dzieci odbyły się zajęcia bajkoterapii dla uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Radziejowie, które prowadziła Karolina Ćwikła.

Prelekcje dla ...

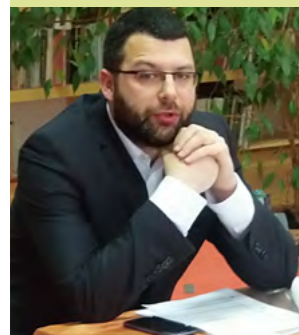

Klub Książki VIOLETTA

W każdy piątek o godz. 15.00 Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Franciszka Becińskiego w Radziejowie organizuje spotkania dla miłośników książki i serialu pt. „Violetta”. W spotkaniach bierze udział 15 klubowiczek.

Podczas spotkań dziewczynki czytają fragmenty książek z serii „Violetta”, rozmawiają o swoich ulubionych bohaterach, wymieniają między sobą ciekawostki na ich temat. Na podstawie książki pt. „Violetta. Modne dodatki” wykonują biżuterię z filcu, pamiętniki, bransoletki. Dla klubowiczek, których pasją jest muzyka, czeka karaoke oraz inne atrakcje związane z książką.

Blżej prawa

21 stycznia br. w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej im. Franciszka Becińskiego w Radziejowie wykład dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku oraz osób zainteresowanych tematem pt. „Obywatel w sądzie i jego prawa” który wygłosił mec. Cezary Badesz.

Poetyckie spotkanie

11 lutego br. w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej im. Franciszka Becińskiego w Radziejowie odbyło się spotkanie poetyckie Aleksandry Sas Wisłocką pt. „Zatrzymane chwile”, połączone z wystawą malarstwa Poetki i Jej córki Dominiki Sas Wisłockiej. Wiersze czytane były przez autorkę i p. Wandę Wiatrowską. Oprawę muzyczną stanowił występ nauczycieli Szkoły Muzycznej z Radziejowa- Dariusz Jaskrowski, Aleksandra Rekas-Fabrowska

Uwaga - miejska księżnica ogłasza konkurs fotograficzny !

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Franciszka Becińskiego w Radziejowie oraz Publiczne Gimnazjum nr 1 im. Franciszka Becińskiego (Miejski Zespół Szkół) ogłasza KONKURS FOTOGRAFICZNY pod Patronatem Starosty Powiatu Radziejowskiego pt. „Franciszek Beciński – kujawskie inspiracje”
REGULAMIN

Cele konkursu:

- kształtowanie wrażliwości na piękno Ziemi Kujawskiej postrzeganej przez pryzmat poezji Franciszka Becińskiego.

- rozwój świadomości regionalnej,

Zasady uczestnictwa

1. Konkurs ma charakter otwarty.

2. Uczestnicy nadsyłają od dwóch do sześciu fotografii inspirowanych poezją Franciszka Becińskiego w formacie nie mniejszym niż

20 x 30 cm.

3. Każde zdjęcie musi być opatrzone na odwrocie tylko godłem czyli dowolnie wybraną przez uczestnika nazwą, pod którą będzie brał On udział w konkursie. Nazwa ta ma na celu zapewnienie anonimowości uczestnika konkursu, tak aby nadesłane prace mogły być ocenione w pełni obiektywnie.

4. Do przekazywanych zdjęć należy dołączyć zaklejoną kopertę opatrzoną tym samym godłem, w której należy podać imię, nazwisko autora, adres, tytuły prac oraz miejsce ich wykonania, nr telefonu i adres e-mail, należy ponadto umieścić oświadczenie o posiadaniu praw autorskich do zdjęć oraz wyrazić zgodę na przetwarzanie danych osobowych na potrzeby konkursu (wzór zgody poniżej).

5. Prace należy przekazywać pocztą lub osobiście do Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Franciszka Becińskiego, 88-200 Radziejów, ul. Objezdna 33 z dopiskiem „Konkurs fotograficzny – ROK FRANCISZKA BECIŃSKIEGO”.

6. Prace zniszczone, zgięte, nie odpowiadające wymogom regulaminu nie

będą oceniane.

7. Przesłane prace nie będą zwracane autorom. Z chwilą nadesłania fotografie przechodzą na własność organizatorów, którzy przejmują autorskie prawa majątkowe do nadesłanych prac.

8. Udział w konkursie jest jednoznaczny z nieodpłatnym udzieleniem prawa do wykorzystania przez organizatora prac w druku, używania ich w Internecie oraz innych formach utrwaleń.

Terminy:

Czas trwania konkursu: 15.01.2015 - 31.10.2015r. (decyduje data stempla pocztowego).

Najlepsze prace zostaną nagrodzone. Wyniki konkursu zostaną ogłoszone w Listopadzie 2015r.

Przewiduje się jedynie odbiór osobisty nagród.

– Oceny zdjęć dokona Jury powołane przez organizatora. Decyzje Jury są ostateczne. Wyniki zostaną ogłoszone podczas podsumowania konkursu.

– Spośród zakwalifikowanych prac zostaną wyłonione zdjęcia na wystawę pokonkursową.

Nagrody: Przewiduje się nagrody ufundowane przez Starostwo Powiatowe w Radziejowie

Uwagi:

– Przekazanie prac na konkurs jest równoznaczne z akceptacją regulaminu.

– Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do publikacji nadesłanych fotografii bez honorarium autorskiego.

– Organizator zastrzega sobie prawo do przerwania lub odwołania konkursu.

– W sprawach spornych ostateczną decyzję podejmuje Jury konkursu. Wszelkie informacje o konkursie można uzyskać pod nr tel. (054) 285 32 80

Biblioteczna „Feriada”

Przez okres ferii w bibliotece w Radziejowie odbywały się zajęcia dla dzieci. Dzieci brały w nich udział w poniedziałki, środy i piątki. Były to spotkania literacko-plastyczne- „W świecie bajek i baśni”, „Dzień z książką”, „Dobre maniere”, „O przyjaźni”. Największą popularnością cieszyły się zajęcia plastyczne oraz wspólnego głośnego czytania książek. Uczestnicy wykonywali zakładki do książek, „biblioroboty” z kartonu, zwierzęta leśne z papierowych odpadów. Narysowały także „Biblioteke przyszłości”. Oryginalne prace plastyczne przyozdobiły salę oddziału dla dzieci.

Rok Kulturalny 2015 rokiem Franciszka Becińskiego

W tym roku mija 40 rocznica śmierci poety „spod kujawskiej strzechy”. Dlatego radziejowska Biblioteka, która nie raz gościła poetę w progach swej dawnej siedziby w radziejowskim Rynku, pragnie uczcić Jego pamięć kilkoma przedsięwzięciami, które mają przypomnieć nie tylko bogaty życiorys poety ale przede wszystkim przybliżyć jego wyjątkową twórczość i sprawić aby właśnie nad bogactwem tej ostatniej się pochylić.

Radziejowska Biblioteka nie jest jedyną w mieście pla-

cówką, noszącą imię poety, choć niewątpliwie najstarszą, bo od 1994 roku, kiedy to staraniem ówczesnej dyrektorki Haliny Paczkowskiej przy aprobaście rodziny poety –syna Adama- oraz osób, które miały okazję znać Franciszka Becińskiego osobiście oraz zachwycić się jego twórczością i na jej temat pisać opracowania o charakterze nie tylko krytycznych ale i popularyzującym. Mam tu na myśli Wandę Szkulmowską, autorkę pierwszej pracy magisterskiej na temat życia i twórczości poety, redaktorkę opracowania dwóch tomików kujawskiego poety (1968,1973) oraz pomysłodawczynię i autorkę większej publikacji pt. „Ziemia rodzinna to Kujawy”, w której ponownie m.in. pochyła się nad „poetą kujawskich równin” (2006 r.).

Co więc wzbudziło zainteresowanie badaczki etnografii Kujaw i regionalnej literatury człowiekiem spod kujawskiej strzechy? Jaka magia osobowości poety i wyjątkowej pasji tworzenia, niepodpartego regularną nauką szkolną, a jedynie samokształceniem i żarliwym czytaniem książek, sprawiła, że stał się dla niej źródłem jej własnych poszukiwań, badań i rozwoju?

Franciszek Beciński był człowiekiem o niepowszerecznym życiorysie. Przyszedł na świat 5 września 1897 roku w Pilichowie, niedużej wsi leżącej w sąsiedztwie dziejowych Płowiec. Tu spędził większość swojego życia, tu założył rodzinę i ciężko pracował na niewielkiej roli, tu tworzył z inspiracji ziemi i otaczającej go przyrody, tu mieszkał do śmierci - 3 lipca 1975 roku.

Był synem Walentego i Jadwigi Becińskich, wychował się wśród licznych rodzeństwa (trzech braci i trzy siostry). Rodzina wywodziła swój rodowód „z wolnych, a nie pańszczyźnianych chłopów” - dzierżawców pastwisk i hodowców owiec z okolic Lubrańca, pszczelarzy (pradziad Mateusz, dziad Wojciech). Ojciec przyszłego poety był fornałem czy jak nazywali dawniej ratajem -zajmował się końmi w pobliskim majątku i uprawiał swoją rolę by utrzymać liczną rodzinę. Aspiracje do nauki czytania przekazała Franciszkowi i jego rodzeństwu matka Jadwiga. To ona była pierwszą nauczycielką podsuwającą swym dzieciom sylabowy elementarz i pilnującą by właśnie na nim zgłębiały sztukę czytania. Tak wyglądały początki edukacji przyszłego poety, późniejszego żarliwego czytelnika romantycznej, pozytywistycznej i młodopolskiej literatury i bibliofila...

Dzięki tej niepospolitej wewnętrznej potrzebie zdobywania wiedzy, uporczywemu samokształceniu oraz życzliwości osób spotkanych w latach dziecięcych i młodzieńczych (ksiądz Henryk Kołowski z Dąbia, który dziewię-

cioletniemu pastuszkowi z podsuwał książki- m.in. Trylogię Henryka Sienkiewicza, Jan Przybysz – nauczyciel z Byczyny- opiekun koła samokształceniowego młodzieży i dr Roman Gutowski z Dobrego) droga osobistego rozwoju i stawania się poetą mogła się urzeczywistnić w wieku trzydziestu lat, gdy doczekał się Beciński swego debiutu na łamach wychodzącego w Inowrocławiu „Dziennika Kujawskiego”.

Nim jednak to się stało Franciszek Beciński zdobył zawód kowala, założył własną kuźnię i przebył w 1920 roku kampanię w obronie ojczyzny przed bolszewicką zarazą. Po szczęśliwym powrocie z frontu ożenił się ze Stanisławą Krysiak, by odtąd swój czas dzielić między pracę w kuźni oraz na roli (wkrótce pojawiło się potomstwo), aktywność społeczną w pobliskiej Byczynie (żywotny udział w Kole Samokształceniowym, Ochotniczej Straży Pożarnej, Kółku Rolniczym, Towarzystwie Gimnastycznym – SOKÓŁ oraz jako prezes byczyńskiej Kasy Oszczędnościowo-Pożyczkowej im.F.Stefczyka). Nie zapomniał też o własnym rozwoju intelektualnym i zdobywaniu wiedzy, szczególnie głębokim studiowaniu literatury historycznej i poznawaniu twórczości literackiej, w tym m.in. polskich wieszczów narodowych – Mickiewicza, Słowackiego, Norwida, Krasińskiego i innych poetów mu bardziej współczesnych. Czas dla swoich przygód intelektualnych i jednocześnie własną twórczość literacką miał jednak ograniczony i tylko późnymi wieczorami i nocą... po ciężkiej pracy na roli w zdobywaniu chleba najbliższym... mógł oddać się swojej pasji poszerzania wiedzy.

Wewnętrzna potrzeba twórczego, literackiego wyrażania swoich emocji i refleksji nad otaczającą przyrodą i światem nie odstępowała poety i wielokrotnie żar poetyckiej podniety zmuszał do odrywania się o prozy nielatawego życia...

W 1927 roku po kilku lat pisania wierszy i opowiadań nastąpił wspomniany debiut. Na łamach Dziennika Kujawskiego ukazał się wiersz poety pt. „Pogwar wiosny” i opowiadanie o tematyce wojennej „List do matki”. Marzenie się spełniło, odtąd utwory Becińskiego znajdują miejsce nie tylko w Dzienniku Kujawskim ale także jego tygodniowym dodatku „Pias”. Poeta staje się nieetatowym współpracownikiem tych czasopism. Zamyka kuźnię i w pełni oddaje się pracy twórczej. Intensywna praca nad własnym warsztatem twórczym zaowocowała wydaniem w Poznaniu staraniem związanego z Dziennikiem Kujawskim redakcyjnego kolegi Stanisława Waszaka, tomu wierszy „Modraki i maki kujawskich równin”(1934 r.) oraz tomu prozy „Smętnice ziemi”(1935 r.). Poeta „wzbija poetyckie skrzydła” coraz wyżej. W lata 1934-1937 powstają najpiękniejsze, tkliwe i nastrojowe liryki oraz utwór sceniczny „Wesele na Kujawach”. Beciński jest doceniany wśród inowrocławskiej inteligencji i ziemian, a także bydgoskich kręgów literackich, stając się w 1938 roku członkiem Pomorskiego Towarzystwa Literackiego w Bydgoszczy. Przedwojenna sława samorodnego poety kowala z Kujaw rozszerza się także dzięki audycjom radiowym Poznańskiej i Pomorskiej Rozgłośni Radiowej. Wojna przerywa tę z trudem zdobytą pozycję...

Poeta z grupą rezerwistów nie objętych powszechną mobilizacją podążył za wycofującą się za Wisłę armię „Pomorze”. Swoje przeżycia i towarzyszące im przemyślenia z tamtego okresu zamknął w wydanej w 2006 roku dzięki staraniom syna Adama- polonisty z lubrańskiego liceum- kronice literackiej pt. „Pochód czarnego krzyża”. To prozatorskie dzieło pisane przez Becińskiego do połowy 1940 roku jest wyrazem jego szczególnej troski o losy umiłowanej ojczyzny, a jednocześnie głosem krytyki dla prowadzonej

przez przedwojenne państwo polskie polityki zagranicznej. Kronika ta jest także próbą opisu grozy i trudów wojennej codzienności ludności Kujaw Radziejowskich, przez poetę będącego już wtedy związanym (pseudonim „Grażyna”) z podziemną organizacją Związek Walki Zbrojnej- w późniejszym okresie należącym do Armii Krajowej. Poeta zaprzysiężony przysięgą realizuje powierzone mu zadania w ramach swej wsi rodzinnej, „gdy niebezpieczeństwo grozić mogło także ze strony niezyczliwych sąsiadów”. Rok zakończenia wojny nie uwolnił Becińskiego od kłopotów wynikających z jego wojennych zaangażowań... Poeta był nękany przez Urząd Bezpieczeństwa. Nie uniknął także aresztu... tym samym sytuacja, tuż po zakończeniu wojny nie sprzyjała wcale poetyckiej. Beciński musiał zadbać o egzystencję rodziny. Pracował po kilkanaście godzin dziennie, dojeżdżając z Pilichowa na rowerze do cukrowni w Dobrem. Na pisanie wierszy brakowało sił i czasu... W 1956 roku, dzięki ciężkiej pracy w kuźni i na roli Beciński postawił nowy, murowany dom, gdyż stara gliniana chata kryta słomą groziła zawaleniem. Jako poeta milczał...

W 1963 roku za przyczyną młodych pracowników kultury z Radziejowa, którzy „odkryli go na nowo”, nastąpiła zmiana, która sprawiła, że Beciński ponownie zanurzył się w twórczości literackiej i odrodził jako poeta. Wspólne działania Anny Jachniny - redaktorki Rozgłośni Bydgoskiej Polskiego Radia oraz wspomnianej wcześniej, dziś już nestorki polskiej etnografii i badaczki dziejów i tradycji Kujaw - Wandy Szkulmowskiej sprawiły, że poetę przywrócono po latach zapomnienia społeczności Kujaw. Audycje radiowe i telewizyjne oraz spotkania autorskie z jego udziałem podziałały na starszego już człowieka jak ożywczy zastrzyk nowej poetyckiej weny i życiowej energii, a otrzymane stypendia pozwoliły owej wnie dać upust. W tym czasie został też członkiem Międzywojewódzkiego Klubu Pisarzy Ludowych w Lublinie - w ten sposób zaistniał na arenie ogólnopolskiej. Wiersze jego znalazły się antologiach publikowanych przez Wydawnictwo Lubelskie oraz w „Antologii polskiej poezji ludowej” opracowanej przez Jana Szczawieja.

W roku 1967, w siedemdziesięciolecie urodzin i czterdziestolecie pracy twórczej zorganizowano Poecie w Domu Kultury w Radziejowie jubileusz. Rok później na rynku wydawniczym ukazał się pierwszy powojenny tomik poezji, „Liść polnej gruszy”, a kilka miesięcy później Jarosław Iwaszkiewicz, ówczesny prezes Związku Literatów Polskich „nagrodził” poezję Becińskiego szczególnie pochlebnią recenzją. To wszystko sprawiło, że poeta – kowal czuł wokół siebie „przyjemny zamęt”, który owocował wieloma dodającymi skrzydeł honorami... ale i spotkaniami w bibliotekach, z tymi czytelnikami, dla których poezja i jej twórcy znaczyły wiele...

W 1973 roku światło dzienne ujrzały kolejne wiersze poety „kujawskich równin”, zamknięte w tomiku pt. „Melodie ziemi”. I te doczekały się pozytywnych opinii W. Sonczyka w znanym wśród miłośników literatury perio-

dyku „Nowe Książki”. Pod koniec życia Franciszka Becińskiego spotkała jeszcze jedna miła sercu nagroda – nagroda literacka „wybitnego poety chłopskiego” Jana Pocka, - tę otrzymał już w szpitalu...

Franciszek Beciński - jeden z najbardziej interesujących kujawskich twórców i niepospolitych osobowości Kujaw - zmarł 3 lipca 1975 roku. Został pochowany na cmentarzu w Byczynie, żegnany przez tłumy miłośników jego niezwykłej poezji i samorodnego talentu popartego ciągłym, upartym dążeniem do wiedzy i twórczej doskonałości.

Po śmierci poety ukazały się staraniem syna Adama Becińskiego oraz Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej im. F. Becińskiego w Radziejowie następujące tomiki poezji w opracowaniu, m.in. Wandy Szkulmowskiej, Adama Becińskiego oraz Anny Skrzypińskiej (kronika literacka)

1. „Z dnia wczorajszego” 1993 r. oprac. A. Beciński (tomik poetycki)

2. „Wesele na Kujawach” 1996 r. oprac. E. Arszyńska (utwór sceniczny)

3. „Ja się z niej wiodę” 2001 r. oprac. A. Beciński (wybór wierszy)

4. „Modraki i maki kujawskich równin” wyd.2. 2004 r. oprac. A. Beciński (tomik poezji)

5. „Wybór poezji” 2004 r. oprac. W. Szkulmowska

6. „Pochód czarnego krzyża” 2005 r. oprac. A. Skrzypińska (kronika literacka)

Poezję Franciszka Becińskiego śpiewa od kilku lat Barbara Kalinowska, ona też z podszepców radziejowskiej Biblioteki nagrała płytę pt. „To Kujawy”

Przez wiele lat MiPBP w Radziejowie była organizatorem Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego Poezji i Prozy im. F. Becińskiego. Biblioteka także z inicjatywy byłej dyrektorki Wiesławy Idrjan była inicjatorem Konkursu

Recytatorskiego Poezji Franciszka Becińskiego odbywającego się obecnie na przemienne w Domu Kultury w Radziejowie i Inowrocławiu. Staraniem Jana Kalafusa konkurs „opuścił” swojego pomysłodawcę i pierwszego organizatora... sic!

Tegoroczne inicjatywy radziejowskiej Biblioteki honorujące postać jej Patrona to:

1. Powiatowy Konkurs Fotograficzny inspirowany poezją Franciszka Becińskiego

2. Cykl prelekcji na temat życia i twórczości poety połączony z prezentacją multimedialną (caloroczna oferta Biblioteki - terminy do uzgodnienia)

3. Koncert poezji w wykonaniu Barbary Kalinowskiej – w przeddzień Dni Radziejowa

4. Spektakl poetycki oparty o twórczość poety w wykonaniu aktorów sceny bydgoskiej Wandy i Eugeniusza Rzyckich

5. Wieczór poezji przygotowany przez miłośników twórczości Becińskiego

6. Stała wystawa poświęcona Poecie (hol Biblioteki – możliwość łączenia zwiedzania z prelekcją)

Opracowała Danuta Wielgoz

Dzień Patrona

19 lutego obchodziliśmy kolejną rocznicę urodzin sławnego polskiego astronoma Mikołaja Kopernika (ur. 1473 r). Uczony od 1938 roku jest patronem naszej podstawówki. Każdego roku w tym dniu obchodzimy uroczyste Dzień Patrona. W tym roku, w związku z feriami zimowymi, uroczystości odbyły się 12 lutego. Jak każdego roku szkołę odwiedzili przyjaciele i zaproszeni goście. Dzień rozpoczął się uroczystym apelem i przedstawieniem teatralnym o życiu naszego bohatera. Wzięli w nim udział wszyscy uczniowie podstawówki. Występ przygotowany przez klasę V B i p. Alinę Grzechowiak szczególnie zachwylił najmłodszych uczniów, którzy poznali fakty z życia astronoma. Podobał się także gościom: p Alinie Krupińskiej, działaczce społecznej - byłej dyrektor naszej szkoły, p. Karolinie Ćwikle z MiPBP w Radziejowie, p. Iwonie Braszkiewicz - wiceprzewodniczącej Rady Rodziców naszej szkoły, a także p. Włodzimierzowi Gorzycykiem - sekretarzowi Miasta Radziejów, p. Sławomirowi Kosińskiemu - Komendantowi Powiatowemu Policji w Radziejowie, p. Jarosławowi Stokiszowi - z-cy Komendanta Państwowej Straży Pożarnej w Radziejowie i p. Krzysztofowi Chłodzińskiemu - Przewodniczącemu Rady Rodziców Publicznego Gimnazjum nr 1 w Radziejowie. Odwiedził nas także policjant z wydziału ruchu drogowego KPP w Radziejowie p. Krzysztof Lizik, który w przebojowy sposób przypomniał zasady bezpieczeństwa, których szczególnie należy przestrzegać w okresie wypoczynku.

Po apelu młodsze klasy wzięły udział w balu karnawałowym, a starsi w rywalizacji sportowej o statuetkę Patrona i globus.

Najlepsi uczniowie

Przed feriami zakończył się I semestr nauki w roku szkolnym 2014/2015. Tradycyjnie najlepsi uczniowie (w SP osiągający średnią ocenę 5,0 a w gimnazjum 4,75) otrzymali stypendia za wyniki w nauce. W obu szkołach odbyły się uroczyste apele, podczas których wszyscy mogli podziwiać najlepszych uczniów. Serdecznie gratulujemy i zachęcamy do osiągania lepszych wyników w II połowie roku. Uczniowie ostatnich klas naszych szkół mogą również uczestniczyć w konkursie na najlepszego absolwenta. Fundatorem nagród jest Burmistrz Radziejowa, a regulamin uchwaliła Rada Miasta

PSP nr 1 w Radziejowie

lp	Nazwisko Imię	kl	średnia
1	Dolatowska Weronika	5b	5,36
2	Ludwicka Patrycja	6c	5,36
3	Muszyńska Adrianna Maria	5a	5,30
4	Bentkowska Karolina Anna	5b	5,27
5	Kacprzak Małgorzata	5b	5,27
6	Galczak Oliwia	5a	5,20
7	Gapska Dorota	5c	5,10
8	Milczewska Katarzyna	5a	5,10
9	Nawrocka Wiktoria	5a	5,10
11	Rogacki Krystian	5c	5,10
12	Siekacz Michalina	5c	5,10
13	Jasińska Maria Helena	6b	5,00
14	Kubicka Magdalena	5c	5,00
15	Lisiak Mateusz	5b	5,00
16	Pacia Patrycja	5b	5,00
17	Piotrowska Michalina	6c	5,00
18	Urbańska Kinga	6a	5,00

PG nr 1 w Radziejowie

lp	Nazwisko Imię	kl	średnia
1	Koźmiński Paweł	3a	5,64
2	Staniszewska Dominika	3a	5,29
3	Tomalak Marta Anna	1a	5,23
4	Staniszewski Filip	2a	5,18
5	Jałoszyńska Paulina	3b	5,00
6	Antos Zuzanna Maria	1a	4,85
7	Walasik Wiktoria	3a	4,79
8	Grabowska Andżelika	2b	4,75

Pokaz Tańca

Niesamowitą atrakcję przygotowano dla uczniów naszego gimnazjum Studio Tańca Adama Borzęckiego z Inowrocławia. W naszej sali gimnastycznej odbył się pokaz pod hasłem Taneczne Walentynki. Zaprezentowali się artyści w różnych odmianach sztuki tanecznej: od klasyki poprzez tańce latinoamerykańskie aż po różne odmiany tańca nowoczesnego. Występowali też nasi uczniowie, gdyż zajęcia taneczne odbywają się również w MZS w Radziejowie. Informacji o możliwości uczestniczenia w tej formie rekreacji ruchowej można uzyskać u wicedyrektor p. Elżbiety Smętek - serdecznie zapraszamy

Bal karnawałowy

Dnia 12 lutego br. w Szkole Podstawowej Nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Radziejowie odbył się bal karnawałowy dla uczniów kl.I-III. Zabawę prowadził nauczyciel muzyki Pan Paweł Centkowski. Dzieci po usłyszeniu pierwszych dźwięków porywającej muzyki wypełniły parkiet. Tańczyły szalone tańce osobno, w parach, w kółku. Niektórzy chłopcy prosili do tańca nauczycieli. Podczas zabawy panowała wspaniała atmosfera. Każdy tańczył do utraty tchu i śpiewał znane przeboje np. „Jedzie po-

ciąg z daleka”. Dzieci przebrane były w karnawałowe kreacje, na głowach miały zabawne fryzury i nakrycia głowy, a na twarzach dominowały tęczowe makijaże. Niewątpliwie piękna była dekoracja z kolorowych materiałów, balonów zawieszonych na wysokiej drabinie imitującej paryską wieżę Eiffila. Impreza była udana, niezapomniana, wszyscy byli uśmiechnięci.

Anna Białkowska

Chwała Bohaterom

1 marca obchodzimy w Polsce Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. Reprezentacja naszego gimnazjum czynnie wzięła udział w jego obchodach. Drużyna sportowa wraz z p. Krzysztofem Marcyniakiem pobięła w Biegu Pamięci Tropem Wilczym w Inowrocławiu. W drodze na bieg odwiedziliśmy miejsca pamięci w naszym regionie w Znaniewie k. Topólki, gdzie znajduje się pomnik poległych żołnierzy z 1947 r. oraz na cmentarzu w Sompolnie grób 19-letniego Gabryela Fejcho - rozstrzelanego przez komunistów 9 maja 1946 r. za działalność niepodległościową przeciw sowietyzacji naszej ojczyzny. 2 marca dla gimnazjalistów odbył się okolicznościowy apel. Historie bohaterów z Kujaw wkrótce zostaną przedstawione w naszym Zespole, o czym jeszcze napiszemy.

Konkurs plastyczny

W styczniu dzieci w wieku przedszkolnym miały okazję wziąć udział w konkursie plastycznym „Przyjaciel z odzysku”. Przyjaciel „z odzysku” to pies lub kot adoptowany ze schroniska lub przygarnięty z ulicy. To, że go nie kupiliśmy wcale nie oznacza, że jest coś z nim nie tak- najczęściej okazuje się wspaniałym towarzyszem i wiernym przyjacielem. Niektórzy już to wiedzą, inni mamy nadzieję się kiedyś przekonają.

Konkursowy „przyjaciel z odzysku” to pies lub kot, zrobiony z rzeczy, które trafiają do śmieci w domu każdego z nas. Dzieci mogły więc skorzystać ze starych gazet, kawałków firan, folii aluminiowej, guzików, nakrętek, reklamówek i wielu, wielu innych materiałów, które w ten sposób również stały się ponownie przydatne.

Konkurs spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem. Prace dzieci były pomysłowe i pięknie wykonane. Z każdej grupy przedszkolnej została nagrodzona jedna praca, w sumie więc przyznano 8 nagród. Ich głównym sponsorem był lokalny darczyńca, pan Wiesław Wielgosz - lekarz weterynarii, na co dzień zajmujący się naszymi przyjaciółmi „z odzysku”.

Podziękowania należą się także Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej im. F. Becińskiego w Radziejowie za wytypowanie zwycięskich prac i zorganizowanie pokonkursowej wystawy wszystkich psich i kocich portretów.

Największe podziękowania należą się jednak dzieciom i ich rodzicom, za poświęcenie swojego czasu, pomysłowość i chęć wzięcia udziału w konkursie.

Organizatorzy: Marta Barbarowicz, Joanna Wójcik-Barczykowska

NA WYSTAWIE W RDK

4 lutego br. uczniowie klasy VI b Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 w Radziejowie wraz z wychowawczynią p. Grażyną Trzmielewską uczestniczyli w spotkaniu zorganizowanym w RDK i poprowadzonym przez p. Leszka Kalickiego. Młodzież miała okazję usłyszeć wykład o przyczynach, przebiegu i konsekwencjach powstania styczniowego m.in. na Kujawach i na terenach powiatu radziejowskiego. Temat nie należy do najłatwiejszych, ale ta wiedza historyczna będzie przydatna w kolejnych etapach edukacyjnych na lekcji historii i języka polskiego. Uczestnicy spotkania obejrzeli wystawę tematyczną zorganizowaną z okazji 152. rocznicy powstania styczniowego w Królestwie Polskim i na Kujawach „POSZLI NASI W BÓJ BEZ BRONI-POW-

STANIE STYCZNIOWE 1863 ROKU NA POGRANICZU KUJAWSKO-WIELKOPOLSKIM” oraz ekspozycję pamiątek, broni, zrekonstruowanych mundurów i publikacji na temat powstania 1863 r. Dużym zainteresowaniem uczniów cieszyli się broń powstańców oraz ich stroje.

Grażyna Trzmielewska

Szkolni Poeci

Początek i Koniec
- Dominika Staniszewska

początek i koniec
tak różne ale tak podobne
początek coś zaczyna
koniec coś kończy

i nie ma nic

a może jednak
coś
co?

czy początek może coś kończyć
koniec coś zaczynać?

czy może być początek początków
koniec końców?

MOŻE
- Dominika Staniszewska

człowiek idąc przez życie
doznaje wielu uczuć
od radości
przez łzy
po żal
spotyka wielu ludzi
dobre i złe charaktery

potem zastanawia się czy było warto
czy to coś nam dało
czy czegoś nas nauczyło
czy tylko zmarnowaliśmy czas

ale może właśnie to
może to sprawi
że odrodzimy się jak Feniks z popiołów
zaczniemy na nowo

może...
czemu nie mamy pewności
takiej jak ta
że po nocy będzie dzień
że księżyc ustąpi słońcu?
że po deszczu będzie tęcza
również w naszym życiu?

Haiku to krótki, nierymowany wiersz, napisany językiem bardzo prostym, takim, jakim mówimy na co dzień. Forma zrodzona i kultywowana do dziś w Japonii jest bardzo popularna na całym świecie. Okruchy są bardzo lubiane przez uczniów. Potwierdziły to uczennice klasy VI b i VI c PSP nr 1 w Radziejowie. Zachęcamy: Piszcie okruchy!

Grażyna Trzmielewska

Lidka Czerniejewska kl. VI b

Nabazgrać słowo każdy umie,
ale namalować marzenia
potrafią nieliczni.

Małgosia Jakubowska kl. VI b

Co będę robić, może malować, może leczyć.
o czym ja w ogóle myślę
przecież jestem w szkole

Marysia Jasińska kl. VI b

Słowa są jak puzzle,
które musimy złożyć...
w całość.

Asia Stężewska kl. VI b

Miłość jest ślepa.
Miłość jest jak mgła,
bo niby jest, a za chwilę już jej nie ma.

JASEŁKA...TO JUŻ 18. ROK!

To już 18. rok uczniowie naszej szkoły i parafialnej Grupy Literackiej, działającej przy parafii Wniebowzięcia NMP w Radziejowie, przedstawili Jasełka. Trudno zliczyć, ilu widzów obejrzało nasze bożonarodzeniowe inscenizacje przez te lata, ale na pewno trzeba liczyć ich w tysiącach! W ostatnim sezonie przygotowaliśmy jasełka pt. „To noc zaczęła się święta”. Wystąpili uczniowie klas: IVa – Michał Tomaszewski, Jasiu Wesołowski, Mikołaj Zieliński, Va – Julka Gmurska, Wiktor Cypel, Oliwia Galczak, Alicja Świat, Waldek Wiśniewski, Maciek Zarzycki, VIc – Nikola Lizik, Patrycja Ludwicka, Michasia Piotrowska, Zuzia Zachwieja oraz gościnnie uczennica kl. IIIa – Lidka Orłowska. Uczniowie wcieliili się w postaci Maryi, Józefa, Trzech Króli, Heroda, diabła, marszałka, aniołów, pastuszków. Pierwszy występ miał miejsce 11 stycznia 2015 r. w kościele farnym, drugi – w czasie II Przeglądu Jasełek zorganizowanego przez GOK w Czolowie, trzeci 27 stycznia br. na zaproszenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Radziejowie. Wszystkie występy były bardzo udane i sprawiły wiele satysfakcji nam oraz widzom. Piękne stroje przygotowane przez rodziców, kolędy wykonane przez uczniów na trąbce i flecie oraz świetne przygotowanie i wykonanie inscenizacji spotkały się z życzliwym odbiorem widzów, którzy nie szczędzili swoich braw. Z radością wysłuchaliśmy podziękowań i gratulacji.

Grażyna Trzmielewska

Dla Babci i Dziadka

Na styczniowej kartce kalendarza „tłustym drukiem” wyznaczone były dwie ważne daty 21 – Dzień Babci i 22 – Dzień Dziadka. Dla przedszkolaków z ulicy Polnej to jedne z najważniejszych dni w roku.

Na wiele dni wcześniej w przedszkolu rozpoczęły się przygotowania do obchodów tych świąt. Dzieci z poszczególnych grup przygotowały na tę okazję dla ukochanych Babć i Dziadków piękne upominki. Oprócz tego z wielkim zaangażowaniem przez wiele dni ćwiczyły tańce, piosenki i wiersze, którymi miały uświetnić czas spotkania z przemiłymi gośćmi.

Uroczystość Dnia Babci i Dziadka odbyła się 31 stycznia 2015 r. w sali Domu Kultury w Radziejowie. Zaproszeni goście przybyli licznie. W dniu występu dzieci były bardzo przejęte. Towarzyszyła im wielka radość, ale także duża trema. Mali artyści starali się, mimo tremy zaprezentować jak najlepiej.

Zerkając ukradkiem na zgromadzonych gości można było zauważyć zachwyt i wielkie wzruszenie. Po występie przedszkolacy zostali nagrodzeni gromkimi brawami.

Joanna Wekwejt

„Kuchcikowo”

W lutym grupa Pszczółek z Publicznego Przedszkola nr 1 pracowała w Kuchcikowie. Poznawały pracę kucharek, zasady zdrowego żywienia, nakrywania do stołu. Na podstawie opowiadań z książki „Bon czy ton. Savoir-vivre dla dzieci” - Grzegorza Kasdepke poznały zasady zachowania się przy stole i nie tylko. Najwięcej radości sprawiło im przygotowanie II śniadania.

Joanna Wekwejt

Z Comeniusem we Florencji

W styczniu nauczyciele z Miejskiego Zespołu Szkół odwiedzili Florencję. Podczas wizyty omówiono realizację projektu pt. „Wake up Europe” oraz nauczyciele mieli możliwość obserwować pracę włoskich kolegów. W spotkaniu brali udział przedstawiciele innych szkół partnerskich z Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Rumunii, Portugalii oraz Grecji. Następna wizyta odbędzie się w marcu na Wyspach Kanaryjskich. Podczas tej wizyty nauczycielom będą towarzyszyć uczniowie MZS – Zuzanna Zachwieja i Michalina Piotrowska. Na Wyspach uczniowie poznają proces powstawania wydm, dowiedzą się dlaczego wybuchają wulkany oraz będą mieli możliwość nauki windsurfingu.

Przemysław Stolarski, Anna Bogacz

Erasmus plus

Miejski Zespół Szkół ma przyjemność poinformować, iż w latach 2015-2017 w Publicznym Gimnazjum nr 1 jest realizowany projekt „My education, my Job, my future”. Projekt jest wynikiem współpracy szkół z Portugalii, Cypru, Włoch, Litwy, Łotwy, Hiszpanii, Rumunii. Głównym koordynatorem projektu jest Miejski Zespół Szkół. Jest to pierwszy projekt, którym MZS odgrywa najważniejszą rolę. Projekt jest jednym z 32 projektów, które otrzymały dofinansowanie w pierwszej rundzie programu Erasmus Plus – na realizację zadań projektowych szkoła otrzymała około 20 000 euro. Uczniowie i nauczyciele będą poznawali sposoby uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w różnych częściach Europy. Dodatkowo rozwijane będą umiejętności językowe, interpersonalne oraz autoprezentacji. Mamy nadzieję, że projekt przyczyni się do tego, iż nasi uczniowie będą świadomie podejmowali dalsze kroki w edukacji oraz byli otwarci na kształcenie się poza granicami kraju. W lutym 2015 odbyło się pierw-

Ruszył nowy program

W Miejskim Zespole Szkół ruszył program POWER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój. Projekt dotyczy zagranicznych mobilności kadry edukacyjnej. W trakcie jego realizacji sześciu nauczycieli weźmie udział w kursie j. angielskiego na Malcie, jeden nauczyciel odbędzie szkolenie dla nauczycieli wychowania fizycznego w Hiszpanii oraz jeden nauczyciel wyjedzie na kurs j. hiszpańskiego w Hiszpanii. Szkoła otrzymała dotację na realizację projektu w wysokości 84 000 złotych. Mamy nadzieję, że projekt przyczyni się do poszerzenia kompetencji językowych wszystkich nauczycieli oraz zaowocuje poszerzeniem oferty edukacyjnej w przyszłości. Projekt realizowany będzie do roku 2016.

Koordynator projektu: Przemysław Stolarski

sze spotkanie projektowe w Huesca w Hiszpanii, podczas którego omówiono zadania projektowe i zaprezentowano pierwszy etap realizacji projektu. Kolejne spotkanie odbędzie się w kwietniu 2015 na Cyprze.

Koordynator projektu: Przemysław Stolarski

Losy radziejowskiego „Cichociemnego” Wywiad z p. Szymonem Szynkowskim o powstańcu wielkopolskim, członku AK i „Cichociemnym” Antonim Iglewskim ps. „Ponar”

*Kim dla Pana był „Ponar”?

- Ja jestem jego siostrzeńcem. Antoni Iglewski „Ponar” był bratem mojej mamy Klary.

*Czy zna Pan dokładnie korzenie Pana Antoniego?

- Był synem Franciszka i Julii z Mazeckich. Urodził się w Radziejowie (1 stycznia 1899 rok) w domu przy ulicy Zdrojek 4, obecnie jest to ulica Podgórna 4. Ten dom należał pierwotnie do Pana Szwejkowskiego i kupiony został przez moich pradziadków.

*Jak wstąpił w szeregi powstańców?

- Z tego co wiem, wuj od najmłodszych lat miał duszę wojownika, można by powiedzieć. Już w 1916 roku wstąpił do POW (Polska Organizacja Wojskowa). Od sierpnia 1918 roku pod PS. „Vanadi” był komendantem Oddziału Lotnego POW. Od listopada 1918 roku brał udział w powstaniu wielkopolskim, oraz w wojnie polsko-bolszewickiej. W wojnie polsko-bolszewickiej występował jako zawodowy podoficer WP (Wojsko Polskie). W wojsku jako żołnierz zawodowy służył do 1933 roku. Następnie pracował w Grodnie w Zarządzie Miejskim. Jeszcze przed wojną został przeszkolony do prowadzenia dywersji pozafrontowej. W sierpniu 1939 roku został zmobilizowany i wyruszył na front walczyć z Niemcami i Sowietami na wschodnich terenach Polski.

Jak się dowiedział o kapitulacji Warszawy, rozwiązał swój oddział i z grupą pięciu innych wojskowych założył organizację „Polska Armia w Kraju – odcinek Łomża – Grodno”, po czym przystąpił do organizowania komórek konspiracyjnych. W kwietniu 1940 roku w Warszawie został zaprzysiężony na Rotę ZWZ (Związek Walk Zbrojnych). W sierpniu 1940 roku został odznaczony przez gen. „Grotę” Stefana Roweckiego Krzyżem Walecznych. W nocy z 17 na 18 listopada 1940 roku na skutek zdrady jednego z członków organizacji został aresztowany przez NKWD i drogą przez Białystok, Mińsk Białoruski przetransportowany do Moskwy, gdzie na Łubiance przesłuchiwany był m.in. przez Ławrienija Berię. Zarzucano mu „zorganizowanie na terenach Związku Radzieckiego armii podziemnej, której celem było odcieranie Zachodniej Białorusi od Związku Radzieckiego i wskrzeszenie Wolnej i Niepodległej Polski”, za co skazano go na karę śmierci. W sierpniu 1941 roku zwolniony został na podstawie układu zawartego między rządem RP a ZSRR. 13 sierpnia 1941 roku wstąpił do armii Władysława Andersa, gdzie zostaje szefem kancelarii Naczelnego Dowództwa. Następnie ewakuowany z Moskwy do Buzuluku (Daleki Wschód), gdzie m.in. spotkał się z gen. Sikorskim. Następnie przez Archangielsk i Murmańsk trafił do Londynu.

* Jak i kiedy dołączył do grona „Cichociemnych”?

- Po krótkim odpoczynku odbył szkolenie w wojskach pancernych oraz szkolenie spadochronowe, dołączając tym samym do elitarnego grona „Cichociemnych”. 17 lutego 1943 roku otrzymał awans na stopień porucznika ze starszeństwem.

*Co działo się z „Ponarem” po 9 lutym 1943 roku?

- W nocy 17 na 18 lutego 1943 roku już jako „Cichociemny” został zrzucony na placówkę odbiorczą „Lis” koło Mińska Mazowieckiego. Od czasu zrzutu do końca 1943 roku był do dyspozycji głównej AK (Armia Krajowa) a od lutego 1944 roku odkomenderowany został do Sztabu Komendy Okręgu Armii Krajowej Kraków. Tam działał w Inspektoracie Rejonowym Miechów „Maria”. Został tam szefem dywersji i trzecim zastępcą dowódcy 106 Dywizji Piechoty AK.

*Gdzie Antoni Iglewski przebywał w czasie II wojny światowej?

- W marcu 1944 roku „Ponar” organizuje Oddział Partyzancki „Skrzetuski”. W maju przeprowadza akcje „Kośba”, w wyniku której zlikwidowano kilkudziesięciu konfidentów niemieckich. 2 sierpnia 1944 roku Cichociemny „Ponar” mianowany został dowódcą Samodzielnej Partyzanckiej Baony Szturmowej „Suszar-

nia”. Od kwietnia 1944 roku do stycznia 1945 roku jego oddziały przeprowadziły 184 akcje bojowe i dywersyjne. 1 stycznia 1945 roku kapitan Antoni Iglewski za wyróżnienie się w walkach i osobistą odwagę odznaczony został przez Dowódcę AK gen. „Niedźwiadka” – Leopolda Okulickiego Orderem Wojskowym Virtuti Militari.

*Jakie były losy Pana Antoniego po II wojnie światowej?

- Po wkroczeniu Armii Radzieckiej wyjechał z terenu Inspektoratu i przez Częstochowę udał się do Ostrowa Wielkopolskiego. Działał w konspiracji – NIE. Jesienią 1945 roku „Ponar” się ujawnił i wyjechał na Wybrzeże, gdzie pracował do połowy 1947 roku. Następnie przeprowadził się do Wrocławia, gdzie pracował w firmie Przetwory Zbożowe, a następnie w Państwowej Centrali Handlowej jako powiatowy kierownik. 17 grudnia 1948 roku został aresztowany przez UBP (Urząd Bezpieczeństwa Publicznego) we Wrocławiu i przewieziony do Krakowa, tam osadzony z byłymi „ludźmi z lasu”.

Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Krakowie z 30 maja 1953 roku skazany został na 8 lat więzienia. 11 maja 1956 roku na mocy amnestii złagodzone karę o połowę. W czerwcu 1956 roku wyszedł na wolność z więzienia w Sieradzu. Od lipca 1956 roku do marca 1959 roku pracował w kierownictwie Grup Wykonawczej Robot Konserwatorskich we Wrocławiu jako naczelnik zaopatrzenia. Następnie zatrudnił się we Wrocławskim Przedsiębiorstwie jako Kierownik Działu Organizacyjnego. W 1957 roku zweryfikowany został do stopnia pułkownika. Aktywnie udzielał się w Środowisku Spadochroniarzy „Cichociemnych”. Antoni Iglewski „Ponar” odznaczony był m.in. Krzyżem Niepodległości z Mieczami, Virtuti Militari, Krzyżem Walecznych (4 razy), Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Krzyżem POW, Krzyżem AK i innymi.

*Czy Antoni Iglewski działał w naszym mieście?

- Tak, jak na wstępie powiedziałem, działał w organizacji POW na terenie Radziejowa i okolic, a następnie jego losy były związane z innymi terenami RP. Rodzinnie jednak związany był z Radziejowem. Jego życzeniem było, aby spoczął na cmentarzu w Radziejowie. Zmarł 27 stycznia 1979 roku we Wrocławiu. Jego ciało zostało przewiezione do Radziejowa, gdzie jego ród.

*Jaką wiedzę o „Ponarze” mają radziejowianie?

- Z publikacji w regionalnych gazetach. W Miejskiej i Powiatowej Publicznej Bibliotece w Radziejowie 1 kwietnia odbył się Wieczór Wspomnień na temat: „Antoni Iglewski „Ponar” – Cichociemny z Radziejowa”. Prelekcje wygłosił prof.zw.dr.hab. Wojciech Wrzesiński z Uniwersytetu Wrocławskiego. W 2010 roku na budynku Liceum Ogólnokształcącego w Radziejowie odsłonięto tablicę pamięci podpułkownika Antoniego Iglewskiego.

W czerwcu 2012 roku wydane zostały wspomnienia „Ponara” z lat 1939-1945, których 4 egzemplarze przekazałem do Biblioteki w Radziejowie oraz po 1 egzemplarz do Bibliotek Parafialnych w Klasztorze i Farze.

*Gdzie znajdują się miejsca upamiętniające jego postać?

- W 1999 roku odsłonięta została tablica pamiątkowa przy głównej ulicy w Miechowie. W 2010 roku odsłonięta została tablica na budynku LO w Radziejowie, a na Cmentarzu Parafialnym w Radziejowie jest grób rodzinny, w którym spoczywają małżonkowie Antoni i Maria z Ulatowskich oraz rodzice „Ponara”.

*Czy są jeszcze potomkowie bohatera?

- Małżeństwo Antoniego i Marii było bezdzielne, natomiast żyją siostrzeńcy „Ponara”.

*Dziękuję bardzo za udzielony mi wywiad. Życzę Panu dużo zdrowia. Mam jeszcze jedno pytanie czy wyrazi Pan zgodę na publikację naszej rozmowy w gazecie lub w Internecie?

- Tak, proszę bardzo

Zapowiedź - I przegląd piosenki religijnej

Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Przemystce we współpracy z Sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Radziejowie zaprasza dzieci i młodzież do udziału w I PRZEGLĄDZIE PIOSENKI RELIGIJNEJ „VOX PRO DEUM”. W Przeglądzie mogą wziąć udział:

1. Soliści w dwóch grupach wiekowych:
  - do 12 roku życia;
  - po 12 roku życia;
2. Zespoły wokalnie-instrumentalne
3. Schole parafialne.

Eliminacje odbędą się 20 maja 2015 roku w Zespole Szkół Rolniczego Centrum Kształcenia Ustawicznego w Przemystce o godz. 9.00. Po przerwie obiadowej rozdanie nagród i koncert finalistów w Sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Radziejowie.

Czekamy na zgłoszenie do 20 kwietnia 2015 roku. Szczegółowe informacje, regulamin, karty zgłoszeniowe znajdziesz na stronie Organizatora

www.przemystka.pl oraz pod numerem 695-897-387.

SZKOLNE KOŁO HISTORYCZNE NA TROPIE POWSTANIA STYCZNIOWEGO - W 152 ROCZNICĘ 1863-2015

W związku z przypadającą w tym roku 152 rocznicą, największego zrywem niepodległościowego Polaków jakim było Powstanie styczniowe 1863-64, Szkolne Koło Historyczne ZS RCKU w Przemysku, pod kier. Leszka Kalickiego zostało zaproszone do Muzeum Lwowa i Kresów w Kulkówce na Mazowszu w celu wzięcia udziału w niecodziennej uroczystości i inscenizacji historycznej. Inicjatorem planu filmowego, na którym dokumentowano epizody z czasów powstania 1863 roku było Stowarzyszenie-Grupa Rekonstrukcji Historycznej 31 Pułku Strzelców Kaniowskich z Mszczonowa. Uroczystość i inscenizacja historyczna poświęcona rocznicy wybuchu powstania styczniowego odbyła się 17 stycznia w Kulkówce, w pięknej scenerii dworu-muzeum i przylegającego parku. Uczniowie Szkolnego Koła Historycznego w składzie: Klaudia Lewandowska, Michał Mikołajczak, Mateusz Kalicki, Michał Ignasiak, Bartek Ignasiak, Dariusz Kamiński, przyodziani w zrekonstruowane mundury i oporządzenie z czasów Powstania styczniowego wzięli udział w mini-planie filmowym wcielając się w postacie bohaterów roku 1863. W uroczystości i inscenizacji wzięły także udział inne grupy rekonstrukcyjne z terenu Polski: Stowarzyszenie „Gloria Victis” z Wielunia, GRH „Chrobry” i „Złoty Krzyż” ze Zduńskiej Woli oraz osoby indywidualne i pa-

sjonaci historii roku 1863. W uroczej scenerii dworu-muzeum i przylegającego parku, grupy rekonstrukcyjne odtwarzały epizody z czasów Powstania 1863 roku: pożegnanie powstańców, święcenie broni i chorągwi powstańczych, płomienne przemowy weteranów-właścicieli dworu. Na zakończenie tej niecodziennej rekonstrukcji historycznej, we wnętrzu dworu, wśród niesamowitych eksponatów związanych z dawnymi kresami Rzeczypospolitej odbył się koncert pieśni i utworów związanych z tematyką Powstania styczniowego. Podsumowaniem uroczystości okazało się wspólne ognisko i poczęstunek w otoczeniu niepowtarzalnej wieczornej aury sosnowego zagajnika tworzącego naturalny park wokół dworu-muzeum w Kulkówce.

Tego typu okolicznościowe inicjatywy to doskonaliły sposób na utrwalenie zwłaszcza w młodym pokoleniu dawnych wartości, patriotyzmu, a także budowaniu i podtrzymaniu tożsamości i świadomości narodowej w XXI wieku. To także doskonała okazja na zwiedzenie ciekawych historycznie miejsc w naszym kraju, poznanie nowych i ciekawych osób zafascynowanych historią.

Leszek Kalicki, Szkolne Koło Historyczne ZS RCKU w Przemysku

Pamiętajmy o żołnierzach niezłomnych

Od lewej: Prezydent Włocławka Marek Wojtkowski, Poseł na Sejm RP Łukasz Zbonikowski, Wojciech Jaranowski Przewodniczący NSZZ SOLIDARNOŚĆ pracowników oświaty, między duchownymi - Jerzy Gadzinowski - bratanek Jerzego Gadzinowskiego ps. „Szary”

Pierwszego marca obchodziliśmy Narodowy Dzień Pamięci o żołnierzach wyklętych (niezłomnych).

Nasz region był także miejscem walki żołnierzy podziemia antykomunistycznego. Działy tu oddziały „Szarego”, „Rysia”, „Mściciela” i wiele innych.

W tym roku we Włocławku podczas obchodów dnia pamięci odsłonięto obelisk z tablicą pamiątkową na dziedzińcu klasztoru franciszkanów.

W uroczystościach zorganizowanych przez NSZZ Solidarność Oświatową we Włocławku, brali udział posłowie, prezydent miasta Włocławka, biskup włocławski, pracownicy IPN z Bydgoszczy, a także rodziny żołnierzy niezłomnych.

Oprawę uroczystości uświetniły liczne poczty sztandarowe z włocławskich szkół, a także grupy rekonstrukcyjne.

3 maja w centrum kultury „Browar B” we Włocławku w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” odbyły się warsztaty i prelekcje na temat niepodległościowego podziemia zbrojnego po 1944r. przygotowane przez pracowników delegatury IPN w Bydgoszczy.

Otwarto wystawę pt. „<< Nie jesteśmy żadną bandą. My jesteśmy z miast i wiosek polskich >>. 5. Wileńska Brygada AK na Pomorzu.”

Uroczystość uświetnił koncert Andrzeja Kolakowskiego, w hołdzie „Żołnierzom Wyklętym.”

tekst: Witold Gadzinowski

foto: Teresa Gadzinowska

Z żałobnej karty

Piotr Muszyński

21 lutego 2015 r. zmarł emerytowany Komendant Państwowej Straży Pożarnej w Radziejowie Piotr Muszyński. Swą przygodę w ochronie przeciwpożarowej rozpoczął 1 września 1987 roku, bowiem tego roku rozpoczął naukę w Szkole Chorążych Pożarnictwa w Poznaniu. Po ukończeniu nauki rozpoczął pracę w kilku jednostkach pożarniczych we Włocławku. Od 1999 roku związał się na stałe z Radziejowem, bowiem w tym roku powierzono mu stanowisko Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej. Od samego początku swej służby poświęcał wiele uwagi i energii na poprawę warunków radziejowskiej straży. W 2007 r. dzięki jego staraniom udało się rozbudować pomieszczenia garażowe i gospodarcze straży.

Ta inwestycja w sposób szczególnie wpłynęła na warunki pracy. Przy okazji udało się także zorganizować warsztaty obsługi sprzętu ochrony dróg oddechowych. Piotr Muszyński również czynnie wspierał okoliczne Ochotnicze Straże Pożarne, dzięki czemu takie jednostki OSP jak z: Bronisławia, Jerzyc, Bodzanowa, Bytonia i Krzywosądzki mogły pozyskać lekkie pojazdy ratownicze.

W swej służbie został uhonorowany takimi odznaczeniami jak:

Brązową Odznaką „Zasłużony Dla Ochrony Przeciwpożarowej” w roku 2007 r i Srebrną Odznaką „Zasłużony Dla Ochrony Przeciwpożarowej” w roku 2012 r.- obie przyznane przez Ministra Spraw Wewnętrznych-

Posiadał także odznaczenia przyznane przez Prezydenta RP- Brązowy Krzyż Zasługi oraz Srebrny Medal za Długoletnią Służbę.

Rada Miasta Radziejów wyróżniła go odznaczeniem „Zasłużony dla Miasta Radziejów”. W 2013 roku przeszedł na emeryturę w stopniu mł. bryg. w stopniu spoczynku.

Za całe swoje zaangażowanie w budowę i rozwój radziejowskiej KPPSP zasłużył ma pamięć nie tylko wśród strażaków, ale również wielu mieszkańców Radziejowa.

Zawszę będą dobrze wspominał czas w jakim przyszło mi współpracować jako burmistrzowi Miasta z Komendantem Piotrem Muszyńskim, człowiekiem otwartym, życzliwym i zaangażowanym w sprawy Radziejowa.

Slawomir Bykowski

16 lipca 2014 roku przestało bić serce nestora Towarzystwa Miłośników Kujaw z Radziejowa Józefa Ryszarda Pernaka, znanego znawcy i miłośnika Radziejowa, miasta, któremu poświęcił całe swe życie. Józef Ryszard Pernak urodził się 12 marca 1924 roku w Radziejowie - w rodzinie od pokoleń zasiedzającej w tym mieście. Zawsze aktywnie działał na rzecz naszego miasta.

Po wojnie pracował w spółdzielczości, a w 1951 roku w uznaniu zasług za nienaganną pracę, przeniesiony został do PZGS Aleksandrów Kujawski. Już jako radny PRN, w Aleksandrowie, zaczął zabiegać o podział powiatu aleksandrowskiego na dwie odrębne samodzielne jednostki administracyjne. Jak mówił- „ile to walk trzeba było stoczyć na sesjach PRN w Aleksandrowie, wisieć u klamek tamtejszych dygnitarzy, przekonywać mieszkańców Radziejowa, że warto doprowadzić do końca, aby taki podział nastąpił”.

Z osobą Ryszarda, wiążą się także sprawy telefonizacji, budowy apteki, odbudowy pomnika Tadeusza Kościuszki. Waldemar Dziubich ówczesny Naczelnik Miasta Radziejowa poczynił starania w wyniku, których miasto otrzymało nowoczesną centralę telefoniczną „PENTACONTA”. Wówczas hasło - „dziś podanie, jutro telefon” mogło być zrealizowane w Radziejowie. Swoją rolę Ryszard Pernak miał także w odbudowie pomnika T. Kościuszki. Ufundowali go mieszkańcy w setną rocznicę śmierci wodza insurekcji. W czasie II wojny światowej pomnik zburzyli Niemcy, ale mieszkańcy Radziejowa przechowali ocalałe jego elementy. Po wojnie nie było klimatu do jego odbudowy. W latach osiemdziesiątych wreszcie klimat dojrzał i zawiązał się szeroki komitet przywrócenia pomnika. W efekcie tych działań od 1987 roku pomnik wkomponował się w panoramę miasta.

Karol Szmagański

Ryszard Pernak

Historia opisana – ustna historia ludzi, mieszkańców

p. Daniela Ludwicka

Poniższa opowieść będzie dotyczyła jednej z mieszkanek Radziejowa p. Daniela Ludwickiej (rod. Osińska). Jak sama twierdzi, z pochodzenia jest Łowiczanką. Dopiero pod koniec lat 70-tych przybyła wraz z mężem do Radziejowa i tu mieszka do chwili obecnej. Moja rozmówczyni ma bogatą przeszłość, o której warto napisać, bowiem z okresie okupacji hitlerowskiej brała czynny udział w podziemnej organizacji – Armii Krajowej. Warto więc zamieścić historię z życia człowieka, który na własnej skórze do-

świadczył trud wojenny. W chwili wybuchu II wojny światowej p. Daniela miała 16 lat, bowiem urodziła się w 1923 roku w Łazinie, w ówczesnym powiecie łowickim. Rodzinne perypetie przyczyniły się do przeprowadzki całej rodziny Osińskich do Kustrzyc nad rzeką Grabie (ówczesny powiat łaski). Tu też cała rodzina utrzymywała się z pracy przy rodzinnym młynie wodnym. Nikt wtedy nie przypuszczał, że doświadczenie nabyte przy młynie okaże się wybawieniem dla całej rodziny w zbliżającej się wojnie.

Moment wybuchu wojny moja rozmówczyni jako 16-latką zapamiętała doskonale. Wspomina, iż był to piękny słoneczny piątkowy poranek. Już od samego rana na niebie pojawiać zaczęły się wrogie samoloty. Ich ilość i huk jaki wytwarzały świadczył o tym, iż były to wielkie samoloty, prawdopodobnie bombowce. Również tego samego dnia wraz z innymi mieszkańcami wsi widziała moment zestrzelenia polskiego samolotu. Spadł on do pobliskiego lasu w miejscowości Emilianów. Dopiero nazajutrz wraz z innymi świadkami tego zdarzenia udała się do wspomnianego lasu celem poszukiwania zestrzelonego samolotu. Na miejscu zastali jednak tylko zgliszcza i wrak samolotu bez załogi. Tak więc do dziś nie jest przekonana czy załogę jakimś cudem udało się przeżyć...

Również tego samego dnia (1 września) na plac wokół ich rodzinnego młyna zaczęła zbierać się okoliczna ludność. W trakcie takiego spotkania omawiano sytuację kraju jak i wsi. Część mieszkańców podjęła decyzję o ucieczce z miejsca zamieszkania. Mama p. Daniela – Katarzyna Osińska nie zdecydowała się pierwotnie na taki krok, bowiem nikt z rodziny nie był na to gotowy. Dopiero gdy przechodzące polskie wojsko przez wieś zatrzymało się na placu wokół młyna, ostatecznie przekonało mamę p. Daniela do ewakuacji. Jeden z oficerów polskich twierdził bowiem, że teren na jakim mieszkają nie należy do bezpiecznych logistycznie, bowiem jest szczególnie zagrożony na atak wroga. Dom p. Osińskim leżał w bezpośrednim sąsiedztwie nasypu toru kolejowego, który prowadził na pobliski most. Nieprzyjacieli na pewno by próbował go zniszczyć aby utrudnić poruszanie się polskich oddziałów. Również w bezpośrednim sąsiedztwie domu p. Osińskich (ok. 1 km) znajdowała się główna droga prowadząca z Widawy przez

Łask w kierunku Łodzi. Oficer polski sugerował, że jest tylko kwestią czasu, że ten teren również będzie areną walk zbrojnych. Las leżący nieopodal, w którym rozbił się polski samolot także może być celem ataku wroga jako miejsce, w którym kryją się polscy żołnierze.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, mama mojej rozmówczyni - Katarzyna Osińska podjęła decyzję opuszczenia miejsca zamieszkania wraz z dziećmi (Ludwikiem, Aleksym, Waclawą i Danielą). W związku z tym, wieczorem 2 września wraz z zaprzyjaźnioną inną rodziną młynarską pp. Maszewskimi zaprzęgli konie do wozu i wyruszyli w kilkudniową tułaczkę mając nadzieję na ocalenie. Nie byli w tym odosobnieni, bowiem na taki krok zdecydowała się spora liczba osób, także z pobliskich miejscowości licząc na to, iż idąc w asyście żołnierzy będą czuli się bezpiecznie. Jak sama wspomina, większość drogi pokonywali podczas nocy. Podróż za dnia była bardzo niebezpieczna, bowiem narażała ich na ostrzał i bombardowanie z hitlerowskich samolotów szturmowych. Pamięta doskonale chwile kiedy pojawiały się na niebie wrogie samoloty, cała ludność cywilna uciekała z szosy w popłochu. Chowali się w polach pomiędzy bruzdami ziemniaków. Jedynie polscy żołnierze wraz z ekwipunkiem stali na straży, próbując się bronić.

Po kilku dniach tułaczki pp. Osińskim jak i zapewne innym towarzyszom podróży skończyło się jedzenie. Tę chwilę moja rozmówczyni pamięta doskonale, bowiem nigdy dotąd nie zaznała tak wielkiego głodu jak wtedy. Pamięta momenty kiedy podczas marszu zatrzymywali się przy okolicznych polach i majątkach ziemskich aby znaleźć cokolwiek do jedzenia. Pamięta także, że zrywali z przydomowych ogródków marchew, brukiew i pomidory. Dzięki temu choć przez chwile mogli uśmierzyć doskwierający głód. Przy każdej nadarzającej się okazji gromadzili zapasy żywnościowe na wozie, bowiem nie mieli pewności kiedy będzie ku temu sposobność aby się znowu posilić.

Pewnego dnia w pierwszych dniach wędrówki pp. Osińskich dotknął kolejny cios. Wkraczając do Pabianic, na pierwszym większym skrzyżowaniu ulic, jeden z konnych oficerów polskich zatrzymał wóz pp. Osińskich oznajmiając im jednocześnie, iż dokonuje jego natychmiastowej konfiskaty. Tłumaczył to nadzwyczajną sytuacją w kraju oraz, że ww. wóz będzie niezbędny do przewożenia rannych. W tym momencie rodzina p. Daniela traciła wszystko. Od tej chwili była zmuszeni uciekać pieszo. Jak wspomina – w pośpiechu udało się im zabrać tylko to co mogli utrzymać w garści.

Tego samego dnia, w godzinach nocnych przecho-

p. Daniela Ludwicka

p. Daniela Ludwicka, lipiec 1941 r

dzieli przez Łódź. Widok tego miasta na długo zapadł w pamięć mojej rozmówczyni, bowiem miasto sprawiało wrażenie wyludnionego. Panował zupełny mrok, żadna latarnia czy też inne oświetlenie domowe nie działało. Kolejnym incydentem wśród panujących ciemności, której do dziś zapamiętała doskonale było przeraźliwe wołanie nastoletniej dziewczyny – „Mamo, mamo, gdzie jesteś, zgubiłam się, pomóż mi!”

Kierując się w swej wędrówce ku Warszawie, rodzina Osińskich mijała poszczególne wsie wybierając drogi mniej uczęszczane, bowiem główne drogi były praktycznie nieprzejezdne. Zostały one zniszczone przez hitlerowskie samoloty, bowiem co pewien czas widzieli leje powstałe po zrzuconych bombach. W jednym z takich lejów moja rozmówczyni na własne oczy widziała przewrócony wóz konny. W rowach natomiast wzdłuż szosy znajdowały się padnięte konie.

Zbliżając się do kolejnej napotkanej wsi już z daleka dało się wyczuć ogromny fetor jaki się unosił w powietrzu. Widok palącego kościoła szczególnie zaznaczył się w pamięci p. Daniela. Widziała, że nawy kościoła były już kompletnie spalone, a na jej oczach płonął ołtarz główny, który chwile potem się zawalił. Był to symboliczny obraz tego co się dzieje w całym kraju. Rodzina pp. Osińskich zdała sobie sprawę, że wkroczyli do wsi, któ-

ra została przed chwilą zbombardowana, bowiem inne zabudowania również stały w ogniu. Miejscowa ludność próbowała ratować resztki dobytku. Widzieli także uciekające w popłochu bydło domowe. Nie wszystkie zwierzęta miały tyle szczęścia, bowiem z palących stodół i budynków gospodarczych ciągle dało się słyszeć ryk krów i innych zwierząt...

Po minięciu ww. wsi, uciekająca rodzina natknęła się na zasieki. Tylko dzięki polskiemu wojsku udało im się przez nie przedrzeć docierając do nieznanego im szosy. W trakcie swej wędrówki zatrzymywali się w okolicznych miejscowościach aby choć na chwilę odpocząć i się posilić. Podczas postoju „pocztą pantoflową” dowiedzieli się, że żołnierze niemieccy już dotarli do Warszawy. Rodzina p. Osińskich z niedowierzaniem przyjmowała to do wiadomości, bowiem nie mogli uwierzyć, iż zaledwie po kilku dniach od wybuchu wojny wojska wroga są w stolicy. W kilka godzin później wiadomość została potwierdzona. Kierując się szosą w kierunku Warszawy już w oddali zauważyli poruszającą się ku nim kolumnę motocykli. W pierwszym momencie nie przypuszczali najgorszego, jednakże po kilku chwilach zupełnie zamarli z wrażeń – byli to żołnierze niemieccy! Doskonale pamięta ich uśmiech na twarzy, dumnych zwycięzców krzyczących po niemiecku do cywilów aby wracali do domów. Rodzina Osińskich w tym momencie zdała sobie sprawę, że ich dalsza wędrówka stała się bezcelowa i postanowili powrócić do rodzinnego domu.

Po powrocie spotkał ich kolejny cios. Dom pp. Osińskich został całkowicie splądrowany. Pozostawiony majątek wraz z inwentarzem domowym zaginął. W pustym domu zostali tylko na kilka dni, bowiem zaprzyjaźniony z nimi miejscowy policjant przyszedł ostrzec mamę p. Daniela aby ratowała swych synów Ludwika i Aleksa. Jak zaznaczył, żołnierze niemieccy aresztują dorosłych mężczyzn, przy czym część z aresztowanych już nie wraca do domu.

Jeden z braci p. Daniela – Aleksy dzięki zawodowi jaki nabył przed wojną (młynarz) znalazł pracę w innym młynie w pobliskiej miejscowości. Jego właścicielem okazał się Polak niemieckiego pochodzenia nazwiskiem Majer. Właściciel młyna powierzył w ręce Aleksa prowadzenie całego interesu, żądając jedynie tylko rozliczenia. Jak wspomina p. Daniela brat Aleksy często pomagał rodzinie, m.in. w dostarczaniu jedzenia.

Drugi z braci (starszy) Ludwik również znalazł pracę w spółkowym młynie. Pani Daniela podjęła decyzję, iż zamieszka wraz z nim. Na początku była zatrudniona jako pomoc domowa, później natomiast pracowała u pp. Wesołowskich przy pracach polowych.

O okolicznościach jak i o działalności p. Daniela Ludwickiej w Armii Krajowej w kolejnej odsłonie...

Tekst : Paweł Śrubas

Zamieszczone fotografie pochodzą z archiwum rodzinnego Daniela Ludwickiej

Ludwik Osiński - najstarszy brat p. Daniela

Aleksy Osiński - brat p. Daniela

Atrakcje kwietniowego nieba

Po równonocy wiosennej dnia będzie przybywać coraz szybciej. W kwietniu będziemy musieli na dobre przyzwyczaić się do czasu letniego, bowiem Słońce 1 kwietnia wejdzie o 6.19 a zajdzie o 19.12, natomiast w ostatnim dniu miesiąca wejdzie o 5.20 a zajdzie o 19.58 tak, że w ciągu miesiąca przybędzie 103 minuty.

20 marca zaobserwowaliśmy bardzo ciekawe zjawisko- częściowego zaćmienia Słońca. W centrum kraju faza zaćmienia wyniosła 72%. Następne zaćmienie z porównywalnie głęboką fazą częściową nastąpi 12 sierpnia 2026 roku.

Księżyc. W kwietniu kolejność faz Księżyca będzie następująca: pełnia 4.04 o godz.14.07 (Wielkanoc obchodzimy w pierwszą niedzielę po pierwszej wiosennej pełni Księżyca), ostatnia kwadra 12.04 o godz.5.46, now 18.04 o godz.20.58.

Srebrny Glob w swojej wędrówce po nieboskłonie w dniu 21.04 o godz.4.19 zbliży się do Aldebarana -najjaśniejsza gwiazda w gwiazdozbiore Byka, a godzinę później do Wenus.

Planety. Kwiecień to doskonały czas na obserwację Wenus. Przez cały miesiąc Wenus jako "Gwiazdę Wieczorną", będziemy podziwiać na zachodnim niebie, dwie godziny po zachodzie Słońca.

Nisko na zachodnim niebie w gwiazdozbiore Barana będzie widoczny Mars, ale tylko do połowy kwietnia, potem schowa się w promieniach zachodzącego Słońca.

Największą planetę Układu Słonecznego- Jowisza zobaczymy od wieczora nad zachodnim horyzontem. Widoczny jest on nieuzbrojonym okiem. Ale warto wyposażyć się w lunetę, dzięki niej zobaczymy wyraźnie tarczę planety i jej cztery największe księżyce: Io, Europę, Ganimeses, Kallisto.

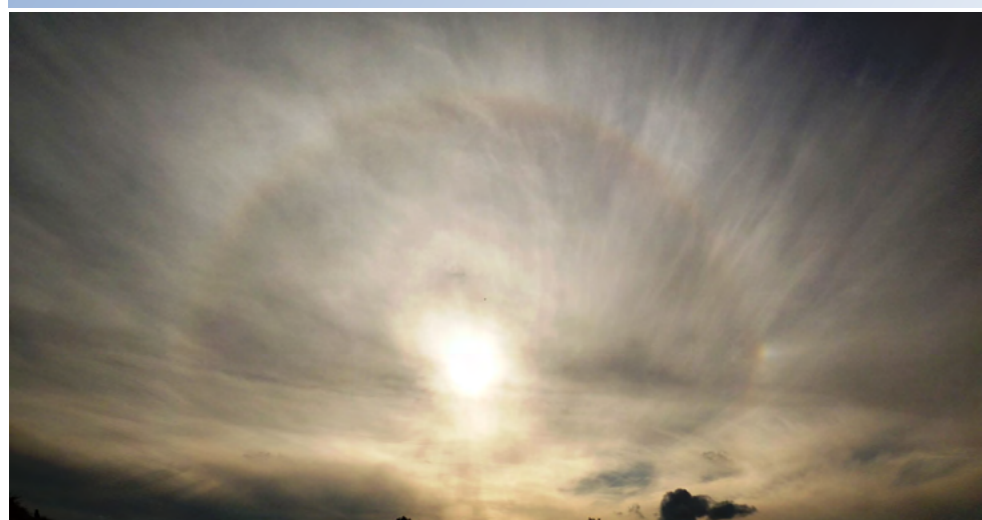
W drugiej połowie nocy podziwiać będziemy Saturna. Odnajdziemy go w konstelacji Skorpiona. Oglądając Saturna przez lornetkę lub teleskop będzie można dostrzec otaczające go piękne pierścienie.

Po 20 kwietnia w godzinę po zachodzie Słońca na południowo-zachodnim niebie zaobserwujemy Merkurego. Przed świtem przy pomocy lornetki będziemy mogli zobaczyć Neptuna.

Meteory. W dniu od 16 do 25 kwietnia na niebie zobaczymy meteory z roju Lirydów. Radiant roju leży w pobliżu Węgi ,najjaśniejszej gwiazdy w gwiazdozbiore Lutni. Moment tegorocznego maksimum przypada 23 kwietnia, będziemy mogli dojrzeć nawet do 30 meteorów na godzinę.

Życzymy bezchmurnego kwietniowego nieba i udanych obserwacji.

Teresa Gadzinowska

Halo słoneczne, zdjęcie wykonał Krzysztof Lisiecki

Halo księżycowe, zdjęcie wykonał Krzysztof Lisiecki

Halo Słońca Halo Księżyca

Halo jest niezwykle pięknym zjawiskiem optycznym występującym w atmosferze ziemskiej.

Zjawiska halo wykazują bogactwo form. Powstają na skutek załamania się światła w kryształkach lodu znajdujących się w atmosferze.

Najczęściej występuje dwudziestodwu stopniowe halo w postaci świetlistego pierścienia wokół Słońca lub Księżyca

PAMIĘTAJ O ZŁOŻENIU ZEZNANIA PODATKOWEGO

www.e-deklaracje.gov.pl

Zeznania roczne PIT
przez internet
bez kwalifikowanego
podpisu
elektronicznego

W połowie marca administracja podatkowa udostępni na stronie internetowej

www.portalpodatkowy.mf.gov.pl

usługę wstępnie wypełnionego zeznania podatkowego (PFR), która ułatwi podatnikom złożenie zeznania po-

datkowego PIT-37. Usługa będzie dostępna dla wszystkich podatników składających zeznania podatkowe na formularzu PIT-37. Każdy użytkownik będzie mógł wejść na zakładkę „Wstępnie wypełnione zeznanie podatkowe”, zalogować się, pobrać wypełniony formularz, potwierdzić go lub uzupełnić o ulgi, preferencje, czy 1% na OPP.

Dla zweryfikowania tożsamości podatnika potrzebne będą dane autoryzujące, takie jak PESEL lub NIP, imię i nazwisko, data urodzenia, kwota przychodu w roku 2014 i kwota przychodu za 2013 rok – niezbędna do wysyłki zeznania.

PFR to kolejne ułatwienie, a nie przymus. W dalszym ciągu będzie można składać zeznania podatkowe przez system e-deklaracje lub papierowo.

Zachęcamy rozliczyć się przez Internet, to proste, szybkie i bezpieczne. Możesz to zrobić samodzielnie lub skorzystać z deklaracji wstępnie wypełnionej (PFR). Wszystkie informacje możesz znaleźć na stronie www.portalpodatkowy.mf.gov.pl.

Urząd Skarbowy w Radziejowie

URZĄD SKARBOWY W RADZIEJOWIE ZAJĄŁ IV MIEJSCE W KRAJU.

Urząd Skarbowy w Radziejowie w XI rankingu urzędów skarbowych Gazety Prawnej zajął czwarte miejsce w grupie małych urzędów skarbowych, w kategorii skuteczność.

Przy ustalaniu skuteczności pracy urzędów skarbowych wzięto pod uwagę następujące kryteria:

- zasadność wszczętych postępowań podatkowych,
- prawidłowość rozstrzygnięć naczelnika urzędu skarbowego,

- efektywność finansową prowadzonych postępowań – tutaj brano pod uwagę jak wiele środków pieniężnych uzyskano w wyniku działań urzędu.

Taki wynik został osiągnięty m.in. dzięki prawidłowości wydanych orzeczeń - w okresie objętym rankingiem żadna decyzja nie została uchylona przez Dyrektora Izby Skarbowej

RADZIEJOWSKI PCK INFORMUJE

Zarząd Oddziału Rejonowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Radziejowie na swym lutym posiedzeniu podsumował realizację zadań roku 2014 i wytyczył kierunki działania na rok 2015.

Najważniejsze kierunki prowadzonej działalności w ubiegłym roku to:

- pomoc socjalna – z naszej pomocy skorzystało 238 osób (paczki żywnościowe, odzież i obuwie),
- promocja honorowego krwiodawstwa – w minionym roku na terenie działania Oddziału Rejonowego uczestnicy akcji oddali 360 litrów krwi,
- szkolenie sanitarne – przeszkolono 133 osoby,
- oświata zdrowotna – na terenie szkół przeprowadzono 137 akcji – wzięło w nich udział 4559 odbiorców, były to m.in. Olimpiada Wiedzy o Zdrowiu, konkursy literackie i plastyczne, inscenizacje, warsztaty, piknik integracyjny,
- upowszechnianie Międzynarodowego Prawa Humanitarnego – najczęstsze formy upowszechniania to odczyty, wystawy, konkursy, szkolenia,
- pozyskiwanie dochodów – środki na naszą działalność pozyskujemy ze zbiórek publicznych, konkursu Gorączka złota, 1% i sponsorów.

Najbardziej cieszy fakt, że dzieci i młodzież zrzeszone w SK PCK chętnie i bezinteresownie biorą udział w akcjach wsparcia potrzebujących.

Ponieważ zakres działalności organizacji czerwono krzyżskiej zależy jest od środków pozyskanych od społeczeństwa zwracamy się z prośbą do tych, którzy jeszcze nie podjęli decyzji o przeznaczeniu 1% podatku, aby uczynili to na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża – nr KRS 0000225587.

Wszystkim Ludziom Wielkiego Serca DZIĘKUJEMY.

Zarząd Oddziału Rejonowego PCK w Radziejowie

Powiatowy Urząd Pracy ogłasza ...

Powiatowy Urząd Pracy w Radziejowie informuje pracodawców o naborze wniosków o przyznanie środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców w wieku 45 lat i więcej. Szczegółowe informacje można uzyskać w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radziejowie (pokój 14, tel. 54 285 2991, wew. 138). Druki wniosków dostępne są na stronie internetowej: www.pupradziejow.pl (w zakładce Aktualności i Dla Pracodawców – Krajowy Fundusz Szkoleniowy) bądź w siedzibie Urzędu, pokój 14.

Środki KFS można przeznaczyć na:

- określenie potrzeb pracodawcy w zakresie kształcenia ustawicznego,
- kursy i studia podyplomowe realizowane z inicjatywy pracodawcy lub za jego zgodą,
- egzaminy umożliwiające uzyskanie dyplomów potwierdzających nabycie umiejętności, kwalifikacji lub uprawnień zawodowych,
- badania lekarskie i psychologiczne wymagane do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu,
- ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z podjętym kształceniem.

Pracodawca może otrzymać środki na sfinansowanie:

- 80% kosztów kształcenia ustawicznego, nie więcej jednak niż do wysokości 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika (pracodawca pokryje 20% kosztów),
- 100% kosztów kształcenia ustawicznego - jeżeli należy do grupy mikroprzedsiębiorców, nie więcej jednak niż do wysokości 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika.

Czy można zaoszczędzić na ogrzewaniu?

XIX-wieczny sposób palenia w piecu ZARZYŃA TWOJ PORTFEL!

Jesteś niewolnikiem kotłowni, a co z tego masz? Brud, smród i zimno, bo 70% opału wywalasz z dymem. W sklepie powiedzą: bierz pan miedziane rurki, nowe grzejniki i kocioł podajnikowy. Albo lepiej od razu gaz. Tu jest rachunek: 20 tysięcy. My mówimy: zostaw stare grzejniki i piec. Są dobre i jeszcze ciebie przeżyją. Naucz się prawidłowo palić w piecu, a ten stary grat, który dotąd psuł ci żywot, będzie spalał czysto i efektywnie niemal jak nowoczesny kocioł podajnikowy.

Rozpalaj w piecu od góry

Będzie taniej

Nie dość, że nie musisz kupować nowego pieca, to jeszcze oszczędzisz na opale lub spalając tyle samo, będziesz miał ciepłej w domu. Po prostu zamienisz w ciepło wszystko to, co dotąd wypuszczałeś kominem. Ta sama ilość opału będzie się paliła dłużej.

Będzie wygodniej

Ładujesz kocioł, rozpalasz i wychodzisz. Tyle twojej pracy w kotłowni na dziś. Dym w kotłowni? Problemy z rozpaleniem? Zapomnij!

Będzie czyszej

Twój piec zacznie spalać dym. Dlatego z komina będzie się snuć co najwyżej obłok pary wodnej - jakby ogrzewał gazem. Zaoszczędzisz pieniądze i zdrowie (dym z węgla i drewna jest równie szkodliwy co papierosowy), polubią cię sąsiedzi (nikt nie lubi wdychać twojego dymu w swoim domu), a twoja miejscowość nie podzieli losu Krakowa, gdzie zakazano palenia węglem.

Dlaczego miałbym palić inaczej?

Posłuchaj swojego portfela. Rozpalanie od góry to lepsza metoda palenia w piecach, kuchniach czy kotłach (tylko górnego spalania - jeśli nic ci to nie mówi, to na 90% masz taki właśnie piec).

Lepsza dlatego, że te piece rozpalane tradycyjną metodą mają efektywność ok. 30%. Paląc od góry uzyskasz z paliwa ok. 60% energii - czyli dwa razy więcej, a koszt to tylko czas poświęcony na naukę. Dla porównania nowoczesne kotły podajnikowe za 8-10 tys. zł. mają efektywność ok. 80%.

Jak rozpaść od góry?

1. Do pustego pieca wsyp węgiel, by powstała ok. 20cm równa warstwa.
2. Na tym ułóż ściśle grubsze kawałki drewna.
3. Na to nałóż drobniejszego drewna na rozpałkę (daj więcej niż zwykle).
4. Otwórz dolną klapkę powietrza na ok. 5-10mm. Jeśli piec ma dmucha-

wę - daj niskie obroty.

5. Rozpal. Zamknij szczelnie drzwiczki. Piec będzie się nagrzewał nieco wolniej niż zwykle.

W środku ma być ogień i mało dymu.

Jeśli masz możliwość - obserwuj komin. Dymi na czarno? Przymknij ciut klapkę powietrza.

Dymi na siwo? Otwórz klapkę nieco bardziej, by dymiał jak najmniej.

6. Nie dosypuj węgla w trakcie palenia! To dzięki temu jest czysto i oszczędnie. Gdy nabierzesz wprawy, wyczujesz ile węgla wsypać rozpalając, aby utrzymać ciepło w domu cały dzień.

Problem?

Jedyną niebezpieczeństwo w tej metodzie to możliwe niekontrolowane rozpalenie całego wyspanego węgla, jeśli twój piec jest zaniedbany. Aby temu zapobiec wymień uszczelnienia w drzwiczkach, a na pierwsze próby syp góra połowę pojemności kotła, aby sprawdzić zachowanie kotła.

Rozpałka się spaliła, lecz węgiel jest nadal zimny

Dajesz za mało rozpałki. Ułóż na węglu kilka solidnych szczap drewna grubości min. 5cm. Potem będziesz umieć rozpaść mniejszą ilością drewna, ale początki bywają trudne.

Z początku węgiel się rozpała, a potem dymi jak szatan i gaśnie

Może cię to spotkać zwłaszcza gdy palisz węglem groszkiem. Problem bierze się z zbyt dużego otwarcia dolnej klapki. Otwieraj ją mniej. W niektórych piecach wystarczy zaledwie 1mm uchylecia, w innych trzeba więcej. Żar ma schodzić w dół pieca powoli. Jeśli w górnych drzwiczkach masz rozżętą albo klapkę, to otwórz ją szczerdziej - to też pomoże.

PAMIĘTAJ

- nigdy nie zamykaj całkowicie dopływu powietrza do pieca, póki Żar nie zajmie całego węgla (poznasz ten moment po tym, że dolne drzwiczki przy ruszcie zrobią się ciepłe). Inaczej uwędzisz okolice z własnej kieszeni.

- drzwiczki w kotle mają być pozamykane. Możesz uchylić górne na chwilę, by rozpałka się zajęła, ale gdy wychodzisz z kotłowni - muszą być zamknięte.

- nie dokładaj węgla w trakcie palenia

Jakie powinno być zużycie węgla?

Jeśli spalasz więcej niż ilości podane poniżej, to znak że reszta idzie w komin bez pożytku. Spróbuj rozpaść od góry, a zaoszczędzisz.

Dom ocieplony: 80m² – 1,5 tony, 120 m² – 2,5 tony, 160m² – 3 tony, 240 m² – 4,5 tony

Dom nieocieplany: 80 m² – 2,5 tony, 120 m² – 4 tony, 160 m² – 5,5 tony, 240 m² – 7,5 tony

więcej szczegółów na stronie:

www.czysteogrzewanie.pl

ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA 7 KWIETNIA 2015

PIĘĆ KROKÓW DO BEZPIECZNIEJSZEJ ŻYWNOSCI

Utrzymuj czystość

- ✓ myj ręce przed kontaktem z żywnością i podczas jej przygotowywania
- ✓ myj ręce po wyjściu z toalety
- ✓ myj i odkażaj wszystkie powierzchnie i sprzęty wykorzystywane podczas przygotowywania żywności
- ✓ chroń kuchnię i żywność przed owadami i innymi zwierzętami

Dlaczego? Wielkość mikroorganizmów byłąchych wóki nas nie wywołuje chorób. Jednakże cząstki z nich, znajdujące się w płynach, wodzie, na ciele zwierząt i ludzi może być niebezpiecznych. Są one na i może stać się przyczyną choroby. Są one np. dołączają do krojenia. Nawet niewielki kawałek z nimi może spowodować przeniesienie ich na żywność i doprowadzić do wystąpienia zakażeń pokarmowych.

Oddzielaj żywność surową od ugotowanej

- ✓ oddzielaj surowe mięso, drobi, owoce morza od innej żywności,
- ✓ żywność taką jak np. zupy doprowadzaj do wrzenia tak, aby uzyskać pewność, że osiągnęła ona temperaturę 70°C. Co do mięsa i drobiu, musisz mieć pewność, że soki z wnętrza tych produktów są czyste – nie różowe.
- ✓ odgrzewaną żywność przed spożyciem również odgrzej do temperatury powyżej 70°C.

Dlaczego? Surowa żywność, przede wszystkim mięso, drobi, owoce morza i sery, może zawierać niebezpieczne mikroorganizmy. Zawsze stosuj odpowiednie czystości przeniesienia mikroorganizmów na inną żywność podczas jej przygotowywania i magazynowania.

Gotuj dokładnie

- ✓ gotuj dokładnie, grzeje wszystkim mięso, drobi, jajka i owoce morza
- ✓ żywność taką jak np. zupy doprowadzaj do wrzenia tak, aby uzyskać pewność, że osiągnęła ona temperaturę 70°C. Co do mięsa i drobiu, musisz mieć pewność, że soki z wnętrza tych produktów są czyste – nie różowe.
- ✓ odgrzewaną żywność przed spożyciem również odgrzej do temperatury powyżej 70°C.

Dlaczego? Właściwa obróbka termiczna żywności prowadzi do zabicia prawie wszystkich niebezpiecznych mikroorganizmów. Badania pokazują, że podgrzanie żywności do temperatury 70°C pomaga w zapewnieniu bezpieczeństwa konsumpcji. Szczególnie uważaj na mięso mielone, które zawiera więcej niż 1000 bakterii.

Utrzymuj żywność w odpowiedniej temperaturze

- ✓ nie pozostawiaj ugotowanej żywności w temperaturze pokojowej przez okres dłuższy niż dwie godziny,
- ✓ wszystkie gotowane i łatwo psujące się produkty przechowuj w lodówce (najlepiej w temperaturze poniżej 5°C)
- ✓ utrzymuj wysoką temperaturę (ponad 60°C) gotowanych potraw tuż przed podaniem
- ✓ nie przechowuj żywności zbyt długo, nawet jeśli przechowujesz ją w lodówce
- ✓ nie rozmrażaj zamrożonej żywności w temperaturze pokojowej (zanurz produkt w ciepłej wodzie lub użyj urządzeń grzewczych)

Dlaczego? Mikroorganizmy mogą namnożyć się bardzo szybko jeśli żywność przechowywana jest w temperaturze pokojowej. Podczas przechowywania żywności w temperaturze poniżej 5°C wala żywność w temperaturze 60°C, wzrost mikroorganizmów jest wolniejszy lub nawet powstrzymany. Pamiętaj jednak, że niektóre niebezpieczne mikroorganizmy namnażają się w temperaturze poniżej 5°C.

Używaj bezpiecznej wody i żywności

- ✓ używaj bezpiecznej wody lub poddaw ją takim działaniom, aby stała się ona bezpieczna
- ✓ do spożycia wybieraj tylko świeżą i zdrową żywność
- ✓ wybieraj żywność, która została przygotowana tak, aby była bezpieczna, np. pasteryzowane mleko
- ✓ myj owoce i warzywa, szczególnie jeśli jesz je na surowo
- ✓ nie jedz żywności, która utraciła już datę przydatności do spożycia

Dlaczego? Surowe produkty, w tym woda i żywność, mogą być zanieczyszczone niebezpiecznymi mikroorganizmami i substancjami chemicznymi. Takie zanieczyszczenia mogą powodować w uszkodzonej lub osłabionej żywności. Ważne wybierać surowe produkty i stawać się bardziej świadomymi (i) mycie i obieranie, które mogą obniżyć ryzyko zakażenia i chorowania.

Wiedza = Zapobieganie

World Health Organization

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Radziejowie w związku ze zbliżającymi się obchodami Światowego Dnia Zdrowia (7 kwietnia 2015), informuje, iż tegorocznym tematem przewodnim ogłoszonym przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) jest Bezpieczeństwo Żywności. Hasłem tegorocznym obchodów jest „Z pola na stół – uczyni jedzenie bezpiecznym”.

W ostatnich latach pojawia się wiele nowych patogenów oraz zwiększa się odporność mikroorganizmów, następuje również wiele zmian nie tylko w produkcji i dystrybucji żywności, ale również w środowisku, czy w obszarze konsumpcji. Zanieczyszczenia bardzo szybko się rozprzestrzeniają, szczególnie ze względu na globalny zasięg handlu żywnością. Istnieje więc potrzeba ścisłej i efektywnej współpracy pomiędzy rządami, producentami i konsumentami, która będzie sprzyjała bezpieczeństwu żywności. Należy skupić się na zapobieganiu, wczesnym wykrywaniu i szybkim reagowaniu na choroby przenoszone drogą pokarmową, które są przyczyną około 2 milionów zgonów w ciągu roku. Ponadto, niebezpieczna żywność zawierająca szkodliwe bakterie, wirusy, pasożyty i substancje chemiczne jest przyczyną ponad 200 chorób, w tym nawet nowotworów. Należy również zauważyć, że choroby przenoszone drogą pokarmową wpływają także na hamowanie rozwoju społeczno-gospodarczego, gdyż obciążają systemy opieki zdrowotnej i narażają na straty gospodarki krajowej, turystykę i handel.

Celem obchodów jest dodatkowo promowanie zasad Codex Alimentarius, które mówią o wysokich standardach żywnościowych oraz o wytycznych postępowania w przetwarzaniu i obrocie żywnością.

W związku z dużą potrzebą edukacji społeczeństwa, w celu zapobiegania chorobom odżywczościowym, WHO zaleca stosowanie i propagowanie Pięciu kroków do bezpieczniejszej żywności, tj.:

- utrzymywanie czystości
- oddzielanie żywności surowej od ugotowanej
- dokładne gotowanie
- utrzymywanie żywność w odpowiedniej temperaturze
- używanie bezpiecznej wody i żywności.

Elżbieta Mintus- Dyrektor Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Radziejowie

Prace ruszyły

W połowie marca br. ruszyły pierwsze prace ziemne przy budowie nowego bloku. Blok będzie zlokalizowany przy ul. Szpitalnej. Decyzję o inwestycji podjął prywatny przedsiębiorca. Jak sam zapewnia, pierwsze mieszkania zamierza oddać do użytku jeszcze tym roku - w październiku. W nowo powstałym budynku wielorodzinnym znajdować się będzie 58 mieszkań o powierzchni od 35 do 57m². Przewidziano także 26 murowanych garaży i 24 miejsca postojowe. Jak zapewnia sam wykonawca koszt jednego metra kwadratowego będzie się plasował w granicach 3200 – 3300 zł w zależności od usytuowania mieszkania.

Najlepsze 10 km
na Kujawach

RADZIEJOWSKI BIEG POŁUDNIOWY

2 maja 2015

www.biegradziejow.pl

1%
regionalnie

Przeznacz 1% swojego podatku
na rzecz organizacji pożytku
publicznego z województwa
kujawsko-pomorskiego.

www.1procentregionalnie.pl

Organizator

Patronat Honorowy

Projekt dofinansowany ze środków Programu
Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych SUBICERE

Dzięki Tobie i Twojemu 1% podatku, który nam przekazujesz wspieramy
tych, którzy tego potrzebują

KRS 0000316241

Kontakt:
tel. 885 941 409
kontakt@subicere.pl
www.subicere.pl

biuro dla obywatela
www.biuro-obywatela.pl

Potrzebujesz pomocy prawnej lub obywatelskiej?

Zapraszamy do kontaktu z „Biurem dla Obywatela” oraz
na dyżury specjalistów, podczas których można skorzystać z bezpłatnej,
a co najważniejsze, fachowej informacji i porady obywatelskiej oraz prawnej.
Pomocy udzielają specjaliści, radcy prawni, a podstawowymi
zasadami działalności Biura są poufność i rzetelność.
Porady obywatelskie i prawne są bezpłatne!

Zgłoszenia pod bezpłatnym numerem telefonu **800 110 062.**

www.biuro-obywatela.pl

Spotkania organizuje „Biuro dla Obywatela” z Włocławka
we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Radziejowie